

ఉపమాకాళిదాసనన్య అన్నట్లు ఉపమారాజగోపాలనన్య అని అని?

ఆచారి ప్రధాని ఉపమాలంకారాలు

కు లేవడా,
గో ఓట్టుతో
గా వుండను

మన మంత్రిమాణిక్యలు ఆంధ్రదేశయాత్రలో
ఆయా ప్రదేశాలలో దొర్లించిన ఉత్కృష్టమైన ఉల్ల
కుట్టు ఉపమానాలు—వాటికి ఒకానొక ఆంధ్రపుత్రుడు
ఇచ్చిన వివరణలు, చేసిన విశేషార్థాలు.

తాను, వాళ్ళు హనుమంతుడు సో
వుండినాడని చెప్పలేదు. అతడు
దానికి సత్కారం గొప్పమనిషి అ
చెప్పారు. కోబట్టి అతడు గెలిచిన

అయితే ఒకసందేహం. రాముడే
సీత నే రాముడిదగ్గరకు ఆహవానం.
తీసుకురాలేకపోతే ఆంధ్రులది క
చెప్పే తుంగభద్రాజలాన్ని ఈహతన
తుడు ఆంధ్రులకి తేగలుగుతాడా? తెచ్చే
మనస్సుతోలేక కడపలో 'ఇత్తుడు దత్త
మండలాల్లో కావలసింది తుంగభద్ర ప్రా
జ్ఞుకాదు. కాలువలోనుంచి ఒకరైతు
ఎక్కువనీటిని తీసుకొంటే, మరొకరైతు
కు, కోపంవస్తుంది. అప్పుడతన్ని చంప
వచ్చును. చివరకు మీకు సౌఖ్యం కలు
గదు.' అని ఎందుకు చెబుతాడు?

ఉపమాలంకారప్రియత్వంలో మన ప్రధాని

కడపలో

సభవరాత్తైన తల్లి

'మీరు నావద్దకువచ్చి నాసలహా కోరి
స్తే పోలీసువారుకూడా నావద్దకువచ్చి
సలహా కోరుతారు. మీలోమీరు ఒకరి
ఒకరు పోట్లాడుకుంటే తనబిడ్డల పో
గొట్టుకురించి తల్లి ఎవిధంగా చింతి
స్తుందో ఆవిధంగానే నేనూ మీరగాదా
కురించి చింతించవలసి వుంటుంది.
బిడ్డలు తగాదాపడ్డప్పుడు వారిలో ఎవరిది
పో ఎవరిదిఒప్పు తల్లి తేల్చలేదు. తల్లి
ల్లి అవుతుంటే కాని జడ్జిమాత్రం కాబా
దు. తండ్రివుంటే తల్లి జడ్జి అవుతుంది.
నేని నాబిడ్డలకి తండ్రిలేదు. పూర్వం
యూర్రోలో తండ్రి వుండేవాడు. తల్లి
ప్పుడు బిడ్డల్ని పోట్లాడుకోనిచ్చేది. కాని
ప్పుడు నేను విధవరాలైనతల్లిని. నా
బిడ్డలు ఒకరితోఒకరు పోట్లాడుకోవడం
ప్రజలు పోలీసులతోను, పోలీసులు
జలతోను పోట్లాడుకోవడం— నేను
గొడవలు. మంచిమాటలు చెప్పి ఉభయు
కలిసికట్టుగా వుంచేటందుకు ప్రయ
స్తాను.'

కాని ఒకసందేహం. తల్లి విధవగాలు

అయితేమాత్రం తనయుల్ని పోలీసులకి
అప్పగిస్తుందా? ఇంకా ముండపెంచిన
పీల్లు ముక్కు తాడులేనియెద్దు అవుతా
రనే ముతకసామెత ఈఉపమానం
విన్నాక జ్ఞాపకంరాకుండా వుంటుందా?

బళ్లారిలో

హనుమంతుడు

'విశ్వాసం, ముతి హనుమంతుడి చేత
సమద్రం దాటించగలిగాయికాని అతని
తో సీతను రప్పింపలేకపోయాయి. నేను
మియొక్క ఎడతెగనిసహాయమును, సా
నుభూతిని అర్థిస్తున్నాను. ఏమంటే అందు
వల్ల సీతనుతీసుకువచ్చేసేతువుని కట్టుకలు
గుతాను. ఈపదిమాసాలుగా నేనుగెంతి
సీతనుచూశాను. కాని ఆమెరావడానికి
నిరాకరించింది. సీత హనుమంతుడితో రా
వడానికి నిరాకరించినట్లే స్వరాజ్యం
ట్రీక్ వల్ల రావడానికి నిరాకరిస్తుంది.
గాలిపాటు సనీఆవడానికి, రావణకుంభ
కర్ణాబల బలం తెలుసుకోడానికి రాముడు
ఓర్పుతో వేచివుండవలసినవచ్చింది— ఇది
అంతా తనభార్యను తానుతెచ్చుకోడాని
కే. మీవికాని తుంగభద్రాజలాన్ని మీ

అనంతపురంలో

కుండల బస్తా మోసే వాడు

'కాంగ్రెసుప్రభుత్వం గోనెసంచీవం
టిది. ఆగోనెసంచీలో అఫీషియల్ కుం
డలు, కాంగ్రెస్ కుండలూ తేల్చాయి. ఆ
అఫీషియల్ కుండలు, కాంగ్రెస్ కుండ
లూ ఒకదానితోఒకటి డీడిక్కికొట్టుకుం
టే ఆకుండలన్నీ బ్రద్దలు అవుతాయి. కుం
డలతోనిండిన గోనెసంచీ నాబుసంమీద
వుంది. అనగా నేనదానిని మోస్తున్నా
ను. మీరునాకు ఆసరాఅయితే ఈకుండల
బస్తా నేను సునాయాశం గా మోస్తాను.'

ఆంధ్రరాష్ట్రవిషయంలో ఇండియన్
కార్యదర్శికి ఏమిప్రాశారో అవిషయం
కుండబ్రద్దలుకొట్టినట్లుగా ఈకుండలబస్తా
మోసే ఆసామీ మొట్టొక్కచెప్పివుంటే

ఇప్పుడు చేసిన కుండలో గచ్చ
కు చేసివుండకనే పోదురు.

యవర్రలో

గయ్యెన కప్పుడు

యవర్రను అర్థవారింటికి పంపే పో
నేను చాలా వోట్ల చేప్పినాను.
కనుగుంచుకున్నా కుర్చుకుని
భవన్న చేకూర్చుకున్నాను. కొం
గ తాకట్టు పెట్టి కట్టుకున్నాను
ఎంతడబ్బేనా ఖర్చు పెట్టి గొప్పగా
య్యకచ్చు. కాని మాకున్న అల్లు
పంపేటప్పుడు కంటతడి పెట్టుకో
వుండలేదు. పెట్టాన్ని తీసుకుపో
ప్పుడు అల్లుడు ఎంతైనా ఉబ్బి
బలువేయవచ్చు. కాని వెళ్ళేవేళ
డితోపాటు మాకునుమాడా కంటి
ంట ఒకకన్నీటిచుక్క చాలకమానదు.
పంతలయొక్క ఉదాహరణా వాకు
నందర్భంలో ఎప్పుడూ జ్ఞాపకం వస్తా
ంటుంది. అవతల, శకుంతలను పంపేది
పెంపుడుతోడనే. శకుంతల వెళ్ళేది సార్వ
మునియొంటికి. అయినప్పటికీ శకుం
ల వెళ్ళడం విరాగియైన కణ్వుడికి మా
వాడు ఖముకలిగి ఉంటే అని కాలిదాసు
నాకాగ. దైగా కణ్వుడికే ఇట్లావుం
టే సామాన్య సాధులకు ఎట్లావుంటుం
దని వాపోయాడు. ఈ ఉదాహరణం
ప్రస్తుత సందర్భానికి పొందికగా పోవు
పడింది అనడానికి సంతోషంలేదు.

ఆచారిగారి అనుగ్రహంవల్ల ఆంధ్ర
మాత మేనకకని పారవేసిన శకుంతల
అయింది. ఈ ఆంధ్ర శకుంతల భారత
కాంగ్రెస్ కార్యసంఘంవారు ఇప్పుడప్పు
కే దవ్యంతుడు దొరకుండా చేస్తు
న్నారు. కాబట్టి ఈ అరవ కణ్వుడు అప్పుడే
సాధారణంగా ఆలాపించకుండా ఇంకా
ంతకాలం 'పాపనాశనం' మొదలైన
సాక్షిత్వలతో సం తపస్సుమాధిలో వుండ
చ్చు.

గుంటూరులో

బల్బులేని దీపం

'మీ అన్నాన్ని మీనోటికి మీకుడి.
చేయి అందిచ్చునప్పుడు అకుడిచేతివేలిని
మీరు కొరకవద్దు. మీకు వకుడనై వు
న్నాను. మీ చేతుల్లో నేనొక వాడుము
ట్టును. మీరావాడుముట్టును జాగ్రత్తగా
వాడవలసివుంది. ప్రజలకు ఉపయోగ
కరంగావుండే సదవకాశాన్ని మీరు మా
కు ఇవ్వకపోతే మేము కేవలం బల్బులేని
దీపాలమై ఉరుకుంటాము. దీపంలో
బల్బులేకపోవడంవల్ల దీపానికి ఏమీవ్వం
లేదు. జరిగే అపకారం అంతా గదికి, గది
చీకటితోడం అయిపోతుంది.'

చీకటితోడం అయినగదిలో ఆంధ్రు
లది ఒకభాగమే కాని అంతాకాదని సవి
వయంగా మనవిచేయవలసి వుంటుంది.

నెల్లూరులో

గాజుబుడ్ల వర్తకుడు

'కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం గాజుచెంబువం
టిది. అందులో ఏదీన్నీ తెలియకుండా
మానీ పెట్టడానికి పిలువేదు. దానిని
బద్దలుకొట్టడంమాడా సులభమే. ఈ
గాజుచెంబురు పగలకొట్టేరితని సాంఘిక
వైషమ్యాలు ప్రజ్వరిల్ల కూడదు. గాజు
చెంబుని జాగ్రత్తచేయడం చిన్నపిల్లవా
నికి తెలియకపోవచ్చు. కాబట్టి పిల్లల
చేతులోనుండి గాజుచెంబును భద్రంగా
తీసుకోవాలి. అల్లాగా కాంగ్రెస్ ప్రభు
త్వంవారి కార్యకలాపమంతా బహుశున్న
తంగా అవలోదీంపబడాలి. మీ ప్రధాని
ఒక గాజుచెంబుమాత్రమే కాదు. గాజు
చెంబులవర్తకుడ కూడాను. అతనితో
మాటుగాను మొరటుగాను వ్యవహరిస్తే
గాజుచెంబులన్నీ పగిలిపోతాయి. ఈ
గాజుచెంబులభారాన్ని అంతా సమర్థత

తోమోనే మగోవ్యక్తి దొరికేనరకు ఇత
నాజాకుగా ఉపయోగించుకోండి.'

రాళ్ళసీమఅయిన రాయలసీమలో కు
డలబస్తాలు మోసే ఆసామిగా మనః
దర్శనమిచ్చిన ఆచారి ప్రధాని నెరజాణ
నెలవైన నెల్లూరుసీమలో గాజుచెంబు
వర్తకుడుగా మారినాడు. అయితే ఇర్రా
నూడుజిల్లాలుగల పెద్దరాష్ట్రమైన
మద్రాసుకోస్తాలో ఈ గాజుచెంబుల
రాన్ని అంతా సమర్థతతో మోసే యు
వ్యక్తి లేనేలేదా?

ఏలూరులో

గుట్టము

'మా కాంగ్రెస్ మంత్రివర్గం ఒక్క
వంటిది. దానిని మంచిగుట్టంలాగ చ
డండి. నెమ్మదిగా మంచిమాటలతో
నిని బుజ్జగించండి. అది మందల
పడితే నెమ్మదిగా పిచ్చుమీదతట్టండి.
మతో దానినితోలాలికాని కొరడా ఉ
యోగించకూడదు. కొరడా ఉపయోగి
ఈగుట్టం పెంకిగుర్రాలు చేసేమాదిరిగా
మొండిచే వ్రాసుకు వెళ్ళడం మానే
లొంగుంటుంది.'

అయితే కొరడా ఉపయోగించక
దానే ఈగుర్రం చీరాల హార్వెస్ట్ ని
దికలాంటి తావుల్ని ప్రసాదిస్తే ప్రజ
చేయవలసినపని ఏమిటి?

ఇదిఇదిఇదిఇదిఇదిఇదిఇదిఇదిఇది
అభిసీనియా విదిక్త ఇక చెనా
బితే ఈదురంతాలకు పురికొల్పేకీలక
ఎక్కడో

ఆఫ్ఘానిస్తాన్

నదవండి, చక్కగా తెలుస్తుంది. క
పట్టుపు కొండయ్యగారు చక్కనివై
లా ప్రాసిన ఉద్దంధం.

300 పుటలు—10 పటములు.

వెల 12 అణాలు.

ఆంధ్రభూమి, వేపేరి, మదరాసు
ఇదిఇది. ఇదిఇదిఇదిఇదిఇది

ఉపదేశాలా? ఉపాలంభాలా?

ఆచారి ప్రధాని ఆంధ్రదేశంలో
అక్కడక్కడ చెప్పిన ఆభాషణాలకి
రంధ్రా స్వేషి హత్తించిన ఆపాఠాలు కొన్ని—

ప్రోలీసులు మీలో ఎవరినైన
ంటితే నేనేగంటితిని భావించం
—అనంతపురం ఉపన్యాసం.

కాబట్టే అన్నార పెద్దలు పెద్ద
లి ఎదటై నా పడవచ్చు కాని నగ
వారి ఎడట పడరాదని

దురదృష్టవశాత్తు నేను తమి
దేశస్థుడను —అనంతపురం ఉ.
హుప్రధాని తమిళుడు కాదనీ
ఆంధ్రుడనీ భ్రహవారు కొందరంటు
న్నారు. ఇదిన్నీ దురదృష్టమేనా?

తండ్రి తనకూతుర్ని భర్త
యింటికి పంపేటప్పుడు ఏడుస్తాడు.
ఆంధ్రరాష్ట్ర విషయంలో నేనుకూ
డా అట్టి స్థితిలోనే వున్నాను.

—అనంతపురం ఉపన్యాసం.
ఐతే ఆచారిగారు ఆంధ్ర కన్య
వాహం పీటలమీదికేనా తెచ్చేరా
ంపకాలమాట ఆలోచించడానికి.

ప్రోలీసులు కార్మికులవంట ని
మాస్తాన్నారంటే వాళ్ళుడ్యూటీ
గళ్ళు చేస్తున్నారు దానిలో ఆ
క్షిపణ ఏమీలేదు. —బందరు ఉ.

ప్రొవిన్షియల్ ఆటానమీ పోలి
లు ఇట్లావుంటాయి.

జైక హరిజనగూడానికి బావి
వ్వడానికి లాగున ఆంధ్రరాష్ట్రం
వ్వడానికి నాకు అధికారంలేదు.

—ఏలూరు ఉపన్యాసం.
కనుకనే అరవదేశం గోకంపై

ఆంధ్రదేశంలో హరిజనులవిషయం
లో మెచ్చుమొత్తం ఖర్చుపెట్టారు.

జ్యర్సీలంతా హిట్లరు వెనుక
నిలిచివుంది కాబట్టే ఇంగ్లండుకు
హిట్లరంటే భయం. కాంగ్రెసంటే
బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం భయపడేటట్లు
చేయడానికి మీరంతా మావెనక
ఉండాలి. —ఏలూరు ఉపన్యాసం.

కాంగ్రెస్ ప్రధానుల్ని హిట్ల
ర్లుగా చేయమని ఇది ప్రార్థన.

ఒకకన్య వివాహంచేసుకోతల
స్తే దానికోసం తల్లితోను, చెల్లెళ్ళ
తోను కలహించవలసినపనిలేదు.

—ఏలూరు ఉపన్యాసం
ఈజేటి మొగుడుకోసం తహ
తాలాడుతూ పెళ్ళికావాలని కోరే
దాన్ని చీమిడిముక్కు చిన్నచెల్లెలు
కూడా పెళ్ళీడుకు వచ్చేదాకా ఆగ
మంటే పోట్లాడక ఏంచేస్తుంది?

ప్రోకిరీ గుర్రంలాగున మీభా
వాలు మిమ్మల్ని ఎక్కడికో లా
క్కుపోయాడు. ఆపోకిరీగుర్రంచేత
లాగబడ్డానికి నేను లోబడను

—గుంటూరు ఉపన్యాసం.
కాబట్టే కాంపాండుగోడ ఎక్కేరు.

త్రమిళుడుగా వుండడంమానేసి
ఆంధ్రుడుగా కావాలని మీరు
నన్ను కోరవచ్చు. కాని అది సా
ధ్యంకాదు —గుంటూరు ఉ.
అలాగే ఆంధ్రులు అరవలుగా

మారడంకూడా సాధ్యం

ఇట్టి అల్లరివల్ల మీరు
సరా జోతున్నామంటే
ఇచ్చే మిషతో నాకు ఊపిరి
నియ్యకుండా ఉక్కిరిబిక్కిరి
చంపినట్లు. —గుంటూరు

పద్మానుగు ఏళ్లు రాముడికి
ధ్యం ఇచ్చిన ఆంధ్రులు ఆలా
ఏలాంటివారివిషయంలోనుచేయ

ఇంగ్లీషుగవర్న మెంటును
లెజచేసి ప్రజలకు (ప్రత్యే
ప్ర)వంటి) సౌకర్యాలు కలి
మనడం-వారిని ఏకకాలంలో
వారం, పెళ్ళిచేయమన్నట్లుగా
టుంది. —బందరు ఉపన్యాసం

ఇట్లా అనుకుని ఊరుకుంటే ది
వారమూకాదు, పెళ్ళికాదు.

క్రడజాతివారు నన్ను అనుమా
నిస్తున్నారు. గొట్టెపిల్ల సింహాన్ని
ఎట్లునమ్ముతుంది? సింహం గొట్టె
పిల్లను ప్రేమించవచ్చు. గొట్టెపిల్ల
సింహాన్ని ప్రేమించలేదు. సింహానికి
ఎప్పుడు ఆకలి జోతుందో, అది
ఎప్పుడు విరుచుకుని గొట్టెపిల్లమీద
పడుతుందో ఎవరు చెప్పుగలరు?

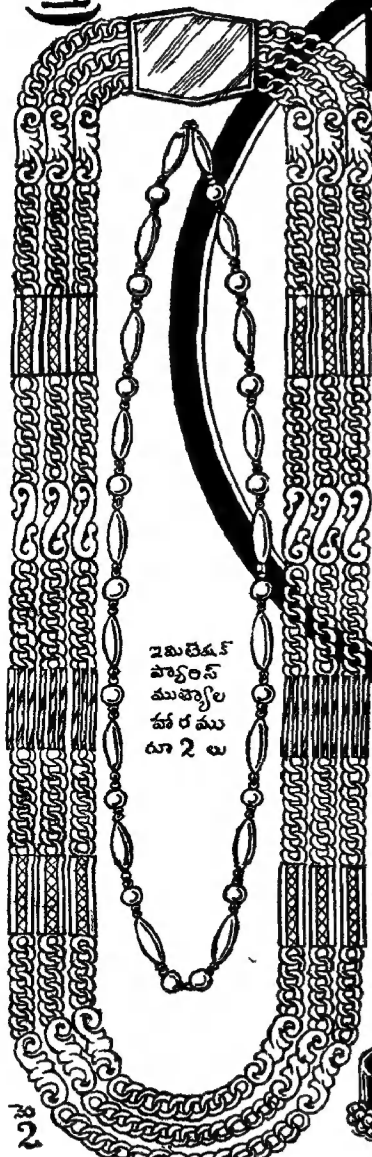
—అనంతపురం ఉపన్యాసం.
ఈ ఉపమానం జ్ఞాపకం వున్నం
తకాలం ప్రధానిని కడజాతివారు
కలలోకూడా నమ్మలేరు.

బ్రీతాలు వుచ్చుకునే ఉద్యోగు
లు బీరుటికివచ్చి బహిరంగంగా
వారిని వారు సమర్థించుకోలేరు.
వారి విషయంలో ఇదో పెద్ద ప్రతి
కూలం. —అనంతపురం ఉ.

[రక-వ పట చూడు.

స్నే లోకమంతా ఎక్కడ వాంఛించేదేమి?

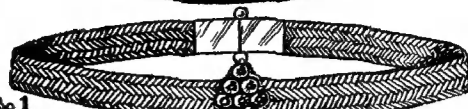
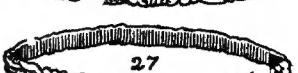
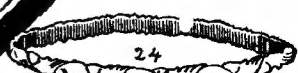
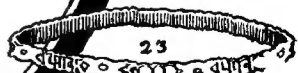
అభరణాలంకారములు

2 మెట్రిక్
పార్సెల్
ముహూర్త
హారము
రూ 2 ల

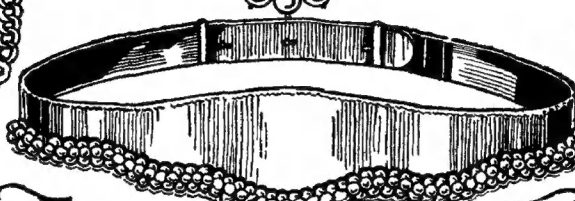

టి.సి.ఎ
గోల్డ్ మెటల్
నగలే స్త్రీల కన్న విధాలా
అలంకారానికి
చగినవి

సెం 1
పుడుచ్యురి నాగు
కెంపులతో కట్టిన
రంగూ డైమండ్

మాత్రము రూ 8
పతకము రూ 8
" రూ 10.

సెం 3 వడ్డార్యకాములు

పెద్ద సైజు రూ 20 చిన్న సైజు రూ 15

పెద్ద సైజు గాజులు 2 అంగుళముల
సైబడినది జత 1-కి రూ 3 0 0
చుక్కలు సైజు 1 3/4 నుండి 2 అంగు
ళములకు లోగ జత 1-కి రూ 2 8 0
చిన్న సైజు 1 1/4 అంగుళములకు
లోబడినది జత 1-కి రూ 2 0 0

మెడ బెయ్యినులు
పెద్ద సైజు 1 పేట రూ 7 చిన్న సైజు రూ 5
" " 2 " రూ 14. " " రూ 10
" " 3 " రూ 21 " " రూ 15

హాచక్కని బొమ్మల
టి.సి.నాగలింగప్ప అండ్ కో. 280. వాల్ టాకున రోడ్డు
పి.టి., మద్రాసు.

సోల్ వజెంట్లు — పటేల్ స్టోర్సు, మునిసిపల్ హైస్కూలు రోడ్డు బెజవాడ.

ఇంజక్షన్లు వాడకుండా వాళ్ల అమ్మాయి జబ్బుకుదిర్చిన ఇంటిడాక్టరు, వాళ్లమ్మాయి జబ్బుకి తగ్గడాక్టరు

(చిన్న కథ)

రచయిత

శ్రీమతి బులుసు ప్రకాశమ్మ

నాడెం చూడడానికి వచ్చే తెనుగు వైద్యులతోటి, సానుభూతి చూపించడానికి వచ్చే ఇరుగుపొరుగు వారితోటి వారిల్లు చాలా గడబిడగావుంది. అందరిముఖాలు నిరాశనే చూపిస్తున్నాయి.

౨

రామారావుగారు కాకినాడలో పేరుపొందిన వకీలు. ధనసంపదన లో ఆయన మధ్యమశ్రేణిలో వాడైనా - మంచితనము పరోపకారము, నలుగురితో వికమత్యము, వీట్లలో మాత్రము ఆయనపేరు ఉత్తమశ్రేణిలోనే వుంటుంది. ఆయనవల్ల యితో ఆంతో ఉపకారం పొందనివాళ్లు సామాన్యంగా వుండరు. ఆయనభార్య సీతమ్మ ఇర్రకు అన్నివిధాలా అనుకూలవతివన భార్య. ధార్మిక విషయములపట్ల రామారావుగారు కానీ ఖర్చుచేద్దామన్నచోట ఆవిడ అర్ధణా ఖర్చుచేద్దామంటుంది.

లక్ష్మీ రామారావుగారి ఏకపుత్రిక నిజానికి రామారావుగారు పూర్వచారాల్ని అతిక్రమించలేని వాడైనప్పటికి శారదాశాసనాన్ని మాత్రం ధిక్కరించలేక పోవడం చేత లక్ష్మీపెళ్లి పథ్నాలుగో వచ్చేదాకా ఆపడం వారికి తప్పింది కాదు భార్య ఇర్రకు లెద్దరూ వివేకవంతులవడంచేత లక్ష్మీపెళ్లి విషయంలో వారేమీ గొంతుమ్రోగలే

౧
'ముత్యంలాంటి పిల్ల'
'ఆదంపతులికి రాతగ్గ కష్టం
'దు ఇది.'
'కాకపోయినా అన్ని మారా
యళ్ళతో అయిన పెళ్లి ఇంతకం
'
'ఏరికోరి చేసుకున్నందుకు, మ
మొగుడూ, పెళ్లాం మొహాలేనా
నానూలేదు.'
'అమాదూడా వుండగా మధ్యని
ంజార్చినట్లు వాళ్ళకీ వాళ్ళకీ ఏ
గా లేకపోయినా మధ్యవచ్చిన
ష్ట హంగామా ఎక్కువైంది.'
కనాటి సాయంత్రం ఆరుగం
లవేళ కొందరు స్త్రీలు రామా
రావుగారి యింటినుంచి పైవిధం
మాట్లాడుకుంటూ ఇళ్లకు జేరు
న్నారు.
సంతకాంతిపండగ సందడులు
ర్తిఅయి వారంగోజుతాగోంది.
లు ఎస్.ఎ లు పూర్తిచేసు
ఉర్గోగప్రయత్నాల గుర్తు

అల్లుళ్లు కొందరు యింకా అత్తవా
రిళ్లలోనే వున్నారు పండగకు రెం
డురోజులు ముందే ఉట్ల కెక్కిన అరి
శెలబిందెలు యింకా క్రిందకు దిగ
లేదు విద్యులవారి అంపకాల
సందడిలో వున్న కొందరి యిళ్లల్లో
బొమ్మలకొలుపులు యింకా బల్లల
మీదే వున్నాయి. పండగకు అల్లు
ళ్ల పరిశీలన నిమిత్తం తెచ్చిన బట్ట
లమూటలు కొట్లకు యింకా జేర
లేదు బొమ్మలనోములు రేపటితో
ఆఖరు. బాలికలు కొందరు వాలా
డింపు ప్రయత్నంలో బంతిపూల
కోసం అదే పనిగా అందరిళ్లకూ
తిరుగుతూ వున్నారు. రామారావు
గారింట్లో పండగసందడు లేమీ
కనిపించడంలేదు రెండురోజులై
వారింట్లో పొయ్యి రాజలేదనే చెప్ప
వచ్చు. వారికుమార్తె లక్ష్మీకి వా
రంగోజులై చాలా జబ్బుగావుంది.
రోగిస్థితి ఒకరోజుకంటే ఒకరోజు
మరీ ఆందోళనకి కారణమవుతోంది
వచ్చేపోయే డాక్టర్లతోటి, చేతి

లు పెట్టుకోలేదు అగ్గూయికి చ్చితే, మాకువచ్చినట్టే అనేది తమ్మ రామారావుగారి అల్లుడు శ్వనాథం విశ్వనాథం బి.ఏ, మొ ట్టి సంవత్సరం చదువుతున్నాడు. గాలుకు దరిదాపుగా పదిహేను రందలు వచ్చే భూములు అతిడి కు న్నాయి. విశ్వనాథం చదువు ఫా రాలలో వుండగానే తండ్రి గతిం గడం, నాటినుంచీ మేననూమ శే షయ్యే ఆతడి భాద్యత అంతా వహించడం, అనుకోకుండా జరిగి పోయాయి విశ్వనాథంతల్లి చాలా అమాయకురాలు దేనికేనా మన సులో మధనపడుతుందిగాని అన్న ండట నోరుఎత్తలేదు ఏమేనా అంటే మీతిప్పలేవో మీరేపడగ డని వ్యవహారాలు చక్కపెట్టడం మానేస్తాడేమోనని అవివధయం-

విశ్వనాథానికి తనచదువు గొడ వకో ఇతరగొడవలేమీపట్టవు. ఈ కాలపు యువకులందరిలాగే విశ్వ నాథానివికూడా అన్నీ నూత్నాశి యాలు. రామకృష్ణపరమహంస, వివేకానందుడుఅంటే అతడికిచాలా గురి 'పదిమూటలుచెప్పడంకంటే ఒకపనిచేసిచూపడంమంచి' దంటా డు విశ్వనాథం. శేషయ్య ఆరు మూడుచేసినా! మూడారుచేసినా! చూసీచూడనట్టు పూరుకోవడం, విశ్వనాథానికి తప్పనిసరిగా స్వభావ మైపోయింది. ఒళ్లి లక్ష్మీ పెళ్ళివిష యంబోనూత్రం మేననూమనూ టని వ్యతిరేకించడంతప్పిందికాదు. అతడికి రెండువేలేనాకట్నంలేందీ

పెళ్లమిటంటాడు శేషయ్య.

'కట్నంపుచ్చుకోడం నాసిద్ధాం తానికి వ్యతిరేకం' అంటాడు విశ్వ నాథం.

'నిన్నగాకమొన్నటి కుర్రకుంక లకి సిద్ధాంతాలుకూడాట. ఆవేళ పెళ్ళికూతురు చూపులకివెళ్ళినప్పు డు ఆపిల్లా, వీడూ ఆనవ్వలూ' ఆ గంతులూ! అప్పుడే అనుకున్నాను నేను వీడేవోమాయల్లో పడిపోతు న్నాడని' అంటాడు శేషయ్య.

చివరికి రామారావుగారిమాట నేర్పు మంచితనంవల్లనై తేనేమి, విశ్వనాథం పట్టుదలచేతనై తేనేమి తథాస్తుఅనుకోడం తప్పిందికాదు శేషయ్యకి మేనల్లుడి మైనాస్రీ వదిలేకోవున ఎల్లాగైనా నాలుగు వేలు వెనకవేసుకుందామనే తలం పుతోవున్న శేషయ్యకి ఈకట్నం పుచ్చుకోకపోవడమనేది గండకత్తె రైంది. తండ్రిలేని పిల్లవాడివేపున వెడుతున్నాడుగనుకానూ, పిల్ల వాడి ప్రధానసంరక్షకుడు కాబట్టిని వియ్యంకుడి గౌరవాలన్నీ తానేహం దవచ్చులే అని సమాధానపడ్డాడు. కట్నాలులేకుండా పెళ్లిళ్లు కుదిరిన చోటలాంధనాలు బాగాజరుపుతా రని అతడు వినివున్నాడు ఆడబడు చు వేరేలేదుగనుక తనకూతుర్నే ఆడబడుచుస్థానంలో కూచోబెట్టి ఆలాంధనాలన్నీ తానే రాబడుదా మనికూడా శేషయ్యకు ఆలోచన కలిగింది.

అయిదురోజులూ పెళ్ళయితే చాలావై భవంగాజరిగిందిగాని శేష

య్యకుమాత్రం అనుకున్నముచ్చ ఒళ్లిటేనా తీరలేదు అప్పగింత లో రానూ రావుగారు శేషయ్య పెట్టిన శేలంచాపు ఆతగాణ్ణి ఏమి మెత్తబగచలేకపోయింది.

ఇది గతించినవిషయం.

3
లక్ష్మీ పెండ్లి అయి కాలము

నిద్రలేమి

దినమంతయు విశేషముగ పని చేయుటచే అలసట చెందిన సు ములను నీవు విశ్రాంతి తీసికొను రాత్రి సమయమున సౌమ్యపరిచి, వానికి తిరిగి బలము కలిగించి, క్రొత్త ఓజస్సునిచ్చి, పోయిన శక్తిని తిరిగి పూరించి, నీకు సుఖ నిద్ర కలుగునట్లు చేయుటకు

జీవామృతం

ఆ మో ఘ మై న ర సా య న ము

ప్రతిదినము పడుక కు చేరుటక ముందు ఒకటి లేక రెండు స్నానము చొప్పున పుచ్చుకొనుచుండుచో అదు తముగ పనిచేయును

మైమటచిననిద్రయ మంచి ఆరోగ్యమ హస్యఘోషార్థం

ఆయుర్వేదాశ్రమవ

మ ద రా ను.

‘రెండేళ్లు జరిగాయి విశ్వనాథం రిగి అత్తవారింటికి ఏపండగకూ, ఖిరికి మనుగుడుపుల కేనారాలేదు. రామారావుగారు స్వయంగా మూ ఐ, నాలుగుసార్లైనా వెళ్లాడు అల్లు క్కి పిలవడానికి. శేషయ్య ‘నాదే ముంది మీయిష్టం మీఅల్లుడియి ష్ట’ అంటాడు. వియ్యపురాలు ఏదో అసబోయి, మళ్ళీ అన్న వేపుచూశి పూరుకుంటుంది. విశ్వనాథం అస లు కనబడడు. ఏదో పూరువెళ్లే డంటారు, ఇధితంతు. లక్ష్మీ యీ ఏడు బొమ్మలనోముపట్టలేదు. ఎప్పు యీ చూసినా మానంగా ఏదో ఆలో చిస్తున్నట్టు వుంటుంది ఈమారు కూడా రామారావుగారు విశ్వనా థాన్ని పిలవడానికి వెళ్లి ముఖమింత చేసుకుని వచ్చేశాడు.

పండగ మూడురోజులూ ఏదో విధంగా గడిచిపోయాయి. కనుము నాడురాత్రికే లక్ష్మీకి కొద్దిగా జ్వరం అంకురించింది. మొదట పండగ ల్లో ఏవో అవీ యివీ తినడంచేత వచ్చిందనుకున్నారు. గాని నాలు గైదురోజుల్లోనే వ్యాధితేలికైంది శాదనితేలింది. వచ్చేపోయే డాక్టర్లకి మితిలేదు. అసలు, జబ్బుఇది అని ఎవరూ నిర్ణయించలేకుండా వున్నారు ‘ఏదోగుండెజబ్బుబాప తు’ అంటాడు జిల్లాడాక్టరు ‘రే పటిదాకాగడిస్తే. కొత్త ఇంజక్ష నులువస్తాయి వాడిమాస్తాను. ఆ పైన ధగవదేచ్చు’ అంటాడు. కొనే నీసాలు కొంటున్నారు పోసేమందు లు పోస్తున్నారు. లక్ష్మీస్థితిమాత్రం

కుండల్లోకివచ్చింది. నాడికూడా చాలాసీరశించిందంటాడు. తెనుగు వైద్యుడు వెంకటాచార్యు లక్ష్మీ ఎంతసేపూ కళ్లుమూసుకుని తన బాధేదో తానుపడడమేగాని తల్లి తోనేనా ఒత్తికొంటుంది పలకడంలేదు.

‘ప్రాణం వున్నంతసేపూ పిలిస్తే పలక’మంటుంది సీతమ్మ. రాత్రి పన్నెండు గంటతాతుంది. రామా రావుగారింట్లో చాలానిశ్శబ్దంగా వుంది. వచ్చేపోయేవారి సందడి ఇప్పుడిప్పుడే కాస్తతగ్గింది లాంతర్లు రెండు పెద్దవిగా వెలుగుతూ వు న్నాయి అశిష్టెంటు డాక్టరొకడు పడకకుర్చీమీద కాళ్లుజాపుకుని రెండు మూడు సిగరెట్లు సహాయం తో నిద్దరపోతున్నాడు. ప్రక్కనే ఇంజక్షన్ పరికరాంతోవున్న మం దుల బాగీ తెరచిపెట్టివుంది. వెంక టాచార్యులు ‘నాపనేమన్నావుంటే లేపండి’ అని చెప్పి మందులసంచి తలక్రింద పెట్టుకుని తుంగచాప మీద కాళ్లుజాపుకు పడుకున్నాడు. మధ్య, మధ్య ఆతడి గుర్రుమాత్రం నిశ్శబ్దాన్ని భంగంచేస్తోంది. రా మారావుగారు, సీతమ్మ లక్ష్మీ మం చందగిర ఒకరివేపు ఒకరు చూ స్తూ కూచున్నారు. అప్పుడు ఆ తంపతుల కిద్దరకూ ఏమిమాటలు జరుగుతున్నాయో యవి వారికే గాని యితరులకు విసపడ్డంలేదు.

‘ఎంతలో ఎంతముంచుకువచ్చిం దండీ!’

‘విధిక్యతం! అడ్డవాడులేదు’

‘నాబిడ్డ నాకు దక్కుతుందా?’

‘ఎవర్నడగం? ఆరామచంద్ర మూర్తి అడ్డపడాలిగాని’

‘హుః- ఎంత ముచ్చటపడింది, బిడ్డ. మళ్ళీ మొగుడు మొహం చూ డనేనా లేదు.’

‘ముందే నీతో చెబితే బాధపడ తానని చెప్పలేదు. ప్రొద్దున్న విశ్వ నాథానికి తెలిగ్రాంఇచ్చాను చూ డదలచిపవాళ్లు రావలసింది అని ఇ చ్చాను. ‘ఇంతకంటే మనం ఏంజే స్తాం? పాపం అతడిమనస్సులో ఎం తశాధపడుతున్నాడో! ఒకళ్లలాంటివాడుకాడతను. అంతా ఆశేష య్యగాడి కుట్ర.’

‘ఒకళ్ల ననే దేముందీ, మనకర్త. నాయనా వెంకటేశ్వర్లు! తం విశ్వనాథంచచ్చి నాబిడ్డకంటబడి తెల్లారేటప్పటికి మాలక్ష్మీ జబ్బు తిరుగుమొహంబడితే, నీకొండెక్కు తాం. నీశనివారాలుంటాం .

‘అదుగో మళ్ళీ వెర్రిలో బడుతు న్నావు. ఇందుకే నీతో’

ఇంతలో వీధితులుపు యెవరో కొట్టినట్టయింది. వచ్చినవారెవరో తెలియదుగాని తలుపుమాత్రం డం డుండి మెల్లగా కొడుతున్నారు.

ఎవరో పొరుగువాళ్లు మళ్ళీ వచ్చారనుకుంటూ, సీతమ్మ తలుపు తియ్యడానికి లేచింది. విశ్వనాథం వచ్చాడేమో అని ఓపక్క మన స్సు అందిగాని అల్లావెందుకొతుం దని రెంపోపక్క మనస్సు సమా థానం చెప్పింది.

సీతమ్మ తలుపు ఇంకా తీశిందో

[౪౫-వ పేజీ చూడుడు.

పచ్చినెత్తురుత్రాగు బ్రహ్మరాక్షసుడు రష్యన్ నియంత జోసెఫ్ స్టాలిన్ రష్యన్ నియంత రాక్షసత్వం

అతడు బంగారుపల్లెములో భోజనముచేయు భోగియా ?
పెళ్ళాన్ని ఇంట్లో పెట్టి తాళమువేయు అనుమానపురుషుడా ?

౦ చె యు త

కొత్తపల్లి రామమూర్తి, యల్.యమ్.ఇ.

సామ్యవాదదేవతను పూజించు అచుదరులతో నెత్తురుకూచులు యూదినాడు బహుదీక్షతో జోసెఫ్ స్టాలిన్ విధివశమున చెప్పులుకుట్టుట తప్పి ఏకఛత్రాధిపతిగా ప్రపంచములో ఆరవవంతు భూభాగమైన రష్యా ఏలుచున్నాడు ప్రథమంలో ఆతని శుద్ధ మొద్దులవతారమునకు మురిసి రష్యాసామ్యవాద జన్మదాత అయిన లెనెన్ సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యులకు అనగా 'టెటింగ్ కేటిల్' అనే పసుపులమందకు కార్యదర్శిగా నియమించినాడు స్టాలిన్ లెనెన్ బ్రతికియున్నంత కాలము స్వామిభక్తి పరాయణుడై కుక్కవలె విశ్వాసవంతుడై మెలగెను లెనెన్ మరణాంతరమున అధికారముపై ఆశచే తనదేశమునే పీచుగులపెంటగా చేయచున్నాడతని సామ్రాజ్యముపొందుటకే తనతో కార్యభారమువహించిన సెంట్రల్ కమిటీసభ్యులను ఒక్కొక్కరిని మృత్యుముఖమునకో పరదేశ

మునకో ఒప్పజెప్పుచున్నాడని యితర దేశీయులలో అనుమానములు కలవు అందులోని సత్యాసత్యములు చర్చింప సమర్థులు మన సామ్యవాదులే కాని ఆతడు సహనభావములేని నియంతయని మాత్రము చెప్పకతీరదు. అట్టిస్టాలిన్ జీవితరస స్యము నొకింత ముచ్చటించుము

జోసెఫ్ స్టాలిన్ 1879 సంవత్సరమున డిసెంబరు 21 వ తేదీని జన్మించినాడు జననము జార్ జియూని గోరి అనే అతిమనోహరమైన నగరమున ఆనగరము పరిసరప్రాంతములన్నియు ప్రశాంతమగు ద్రాక్షవనములతో కూడుకొన్నవి మధురమైన ద్రాక్షరసముగకు ఆప్రాంతము ప్రసిద్ధి చెందినది అది రాజనగరము కూడను

తల్లిదండ్రులు బీదవారు దైవభక్తిపరులు తండ్రి మాకలక్కజాతీయుడు పురుషులు అనుసరించిన వ్యవసాయములో భుక్తిగడవక ఆ

తడు భుక్తికై చెప్పలు కుట్టుకునే వాడుగోరిలో, గోరికి సమీపమున టిఫ్లిస్ లో బయలుదేరిన జోళ్లుల త్రాలయంవల్ల ఆతనికూటిలో మన్నుపడినది కాగా వేరేగతిలేక అతడు గోరినివిడచి టిఫ్లిస్ చేరినాడు. అక్కడ పడరానిపాట్లుపడి ఎట్లో మిల్లులో ఉద్యోగము సంపాదించినాడు. ఆతనికి తనపుత్రుడు చెప్పలు కుట్టువాడుగా తియారుకావలెనని యుండేది. కాని విధి వేరుగా ఏర్పాలుచేసినది. జోసెఫ్ కు ఐదునొకండవపేరు తండ్రి స్వస్థుడైగాడు

అప్పుడు స్టాలిన్ యొక్క శాధ్యత అంతయు తల్లిపై బడినది

తల్లియే నేటి స్టాలిన్ ఉన్నతదశకు కారణమని ఘంటాపథంగా చెప్పగలము. తల్లి జార్జియన్ జాతీయరాలా. ఆమెకు మన దేశబాలికలకువలెనే బాల్యమందే విహహమైనది మనదేశమునందువలెనే రష్యాలోకూడ బాలికలు పడమూడు పదనాలుగువత్సరములకే పుష్పవతులగుదురు. అక్కడివాముప్పదియై దేండ్లకే ముగిలవారుగా పరిగణింపబడుదురు. తల్లిచేరు ఏకోటరినా. ఆమెకు బాల్యముననే సంతానము కలిగినది. కాని అక్కరకురాలేదు. ప్రథమంలో జన్మించిన ముగ్గురు పిల్లలు కన్ను తెరిచకుండనే కడతేరిపోయినారు ఆనూత్రిమూర్తి వ్యధ ఎర్లణాతీతిమ. తగిన సంతానమే స్త్రీ

స్త్రుకు గొప్పదనే భావంగలది నకు పుట్టబోయే పుత్రుడు చిరం వి యెయుంటే భగవత్సేవకై యిడిచెదనని దేవునికి మ్రొక్కుకొన్నది దయామయుడైన దేవుడు ప్రితచిత్తుల సంకల్పములు నిర్విఘ్నముగా సాగించును ఆమె భక్తికి మెచ్చుకొని భతివంతు డీసారి ఆమెకు దీర్ఘాయుష్మంతుడగు పుత్రుని ప్రసాదించెను ఆతడే మనజోసెఫ్ స్టాలిన్.

స్టాలిన్ కు బాల్యము తేజోవంతముగాలేదు. పాఠశాలకు పొమ్మని పని వీధులపై ముష్టిపెత్తుకునేవాడు. దా రెపోయేవాళ్ళకు దమ్ములు యిచ్చేవరకు తంటాలుపెట్టేవాడు. ఇట్లా ఆడుకుంటూ గోరినగరములోని రాజభవనమునకు సమీపమందున్న సిల్వర్ క్రాసువద్ద కూచుని రాజభవనముపై దృష్టి లగ్నముచేసేవాడు. ఏమి యోచించువాడో పాఠకులే గ్రహించగలరు

సంప్రదాయప్రకారము విద్యాంతులైన జార్జియన్లు బీదలకు ద్యయే అధికారము పొందుటకు, జలచే పూజలొందుటకు సాధనమును సమ్యక్ కలవారు. అందుచే స్టాలిన్ తల్లి తనకుమారుడు విద్యాంతుడై గొప్పవాడు కావలెనని కోరుకునది. స్టాలిన్ కు ఏడవట అమ్మవారువచ్చినది. అది మృదియైన తరువాత శ్రద్ధగా మృతుని బహుమానములను కూర్చొందినాడట కాని అతడు టిబెట్ లో దుండగిండ్రతో ఆరుగువా

డనియు, చదువన్నది అంటలేదనియు చాలమంది భావము

తండ్రి స్టాలిన్ ను చెప్పలుకట్టు వానిగా తయారుచేయ నెంచినాడు కాని, విద్యావతియగు తల్లి, పుత్రుడు చదువుకొని గొప్పవాడు కావలెనని వాంఛించినది ఆమెదైర్యము, పట్టుదల, వివేకము స్టాలిన్ కు గాగా పట్టుబడినవి. పదకొండవట ఆతనితండ్రి చనిపోగా భారముతల్లి మీద పడినది. ధీశాలియగు ఆతల్లి పుత్రుని కూలిపనిచేయుమని గాఢించక తాను అర్ధరాత్రివరకు బట్టలు కుట్టి ధనము సంపాదించి తినగాకొంచెము మిగిల్చి పుత్రునికి చదువుచెప్పించేది. ఆమాతృదేవి పట్టుదల నిరుపమానము కదా!

స్టాలిన్ మతగురువు కావలయునని ఆమాతృమూర్తిమనోరథము అట్లనే సామ్యవాదమతప్రచారకుడైనాడు. లెనన్ కట్టిన దేవళమునకు నేడు నిరంకుశుడైన పూజారి అయినాడు తల్లి ప్రోత్సాహమున టిఫిలిస్ లోని మత విద్యాలయములో జేర్చినాడు.

మతాధికారులు అచ్చట నిరంకుశులు. సామ్యవాదపు వెల్లువ బయలువెడలిన రోజులవి. గురువులు విద్యార్థులు లేని సమయముచూచి వారిగదులు శోధించువారు. అదియే మనకి ధానాయకుని రేకెత్తించినది. కాగా దొంగతనముగా సామ్యవాదపు గ్రంథములను తెప్పించుకొనిచదువువాడు, అతని ప్రవర్తన కనిపెట్టి విద్యాలయమునుండి తరి

మినారు. 1896 లో జార్జియాలో ఒక రహస్యసంగఘ మేర్పరచినాడు. దానికి ట్రిడాయెసిస్టు అనిపేరు.

తదనంతరము బాకునగరములోని కార్మికులతో కలసి ఒకరహస్యసంగఘ మేర్పరచినాడు అచట భూగృహములో ఒక యింజనీరు సహాయమున ముద్రకాలయమును నిర్మించినాడు. లెనిన్ యొక్క గ్రంథములను ముద్రించి విపరీతిముగా ప్రచారముచేసినాడు ఆ గృహములోని పనివాండ్లు నెలుతురు—పూర్వరస్తి—చూడకుండు మూడు సంవత్సరములు పనిచేసి విప్లవ గ్రంథములను ముద్రించినారు. వ్యాసములకు ఫోటోలు ఎత్తి చిన్న బ్లాకులుచేసి ముద్రించువారు. ప్రజలు వాటిని భూతలద్దములతో చదువుకునేవారు కనపడని సిరాతో వ్రాసిన విదేశపత్రికలను తెప్పించుకొని చదివేవాడు కాని ప్రభుత్వపు అనుమానదృష్టిని అరికట్టుటకుగాను భుక్తికై బుక్కుబైండింగుపని చేయువాడు

ఆతడు విప్లవకారుడుగా నుండియే ఉన్నతవిద్య సంపాదించినాడు. బాకునగరమండలి జైలులో విప్లవకారుల నేతలను మడత్రొక్కినట్లు పెట్టిరి ఉద్రేకముతో వారిలో వారినే ఉడికించుకొని పొడుచుకొని నానాబీభత్సము చేయుచుండిరి ఖైదీలు.

స్టాలిన్ ఆత్మవిశ్వాసము వర్ధిల్లన తీరము. జైలు పురోభాగమున ఉరికంబము నిర్మించి విద్రోహు

లను లెక్కలేకుండ ఉరితీర్చుకున్నా స్టాలిన్ కొంచెమైనా కలతబారక మార్కుల, లెనన్ ల గ్రంథరాజములను తలక్రింద పెట్టుకొని గుండెపై చేయి వైచుకొని గాఢముగా నిద్రపోవువాడు జారుప్రభుత్వముచేయు ఆ యమానుషకృత్యములు ఆతనిని దృఢచిత్తుని చేసినవి

అతడు పలుమారు ప్రవాసశిక్షలనుండి, జైల్లనుండి తప్పించుకుని పారిపోయేవాడు. మరల పట్టుపడకూడదని పెద్ద పెద్ద గెడ్డములు మీసములు పెంచుకునేవాడు మారుపేర్లు పెట్టుకునేవాడు అందుకే అతనికి డేవిడ్, కోల్బా, జోజో, సోనా, స్టాలిన్ ఇట్లు పెక్కు పేర్లున్నవి

ఆతడు 1903 లో సైబీరియాకు ప్రవాసశిక్ష సనుభవింప పంపబడెను కాని తప్పించుకొని పారిపోయెను. 1908 లో తిరిగి పట్టుబడి మరల ప్రవాసశిక్షకు సైబీరియాకు పంపబడెను అక్కడ లెనన్ తో పరిచయము చేసుకొని ఆతని సందేశములను స్వయముగా దేశీయుల కందచేయువాడు 24-34 సంవత్సరముల వియస్సులో ఆతనిని ఆరుసార్లు జైల్లో పెట్టిరి.

1913 లో పదువారవారి ప్రవాసశిక్షనుండి తప్పించుకొన్నాడు. సెంట్ పీటర్స్ బర్గ్ లో సామ్యవాద సభలో నుండగా పోలీసులు ఆతనిని కనిపెట్టినారు. వెంటనే ఆతనిమిత్రులు ప్రక్కనున్న గదిలోనికి తీసుకుపోయి అడవేపం వేసినారు, కాని పోలీసులు ఆ అడదాన్నే పట్టుకున్నారు ఈసారి కిరికా అనే గ్రామమునకు

పంపిరి. అది ఆర్కిటిక్ సర్కిల్ వద్ద నున్నది ఆ ప్రవాసశిక్షలో ఆతనికి ఆరోగ్యం చెడినది. చావుబ్రతుకుల మధ్య అల్లాడినాడు. చలికాలంలో అడవిబాతులను వేటాడియు, వేసవిలో చేపలను పట్టుకొనియు కమ్మగా వండుకుని తినేవాడు. ఆ కష్ట జీవనంలోకూడ విద్యపై నున్న మమకారమువల్ల, భావి అధికారవాంఛవల్ల మార్కుల, డార్విన్ మహాశయుల గ్రంథములను చదివేవాడు

1917 లో విప్లవం వచ్చింది. ఆతనిని విడిచినారు వెంటనే పెట్రోగ్రాడ్ చేరుకున్నాడు 'ప్రవోడా' పత్రికకు సంపాదకుడైనాడు. విప్లవం తీవ్రరూపం దాల్చి నప్పుడు సైన్యాధికారియై విజయగాంచినాడు

1919-20 లో కార్మిక కర్షక సంఘమునకు కమిస్సర్ (నేనకు భోజనసామగ్రి జాగ్రత్త పెట్టెడు ఉద్యోగి) గానుండెను. 1920-23 వరకు విప్లవదళాధికారము వహించిన సభలో సభ్యుడుగా నుండెను

విప్లవం విజయవంతం కాగానే సెంట్రల్ కమిటీ సభ్యుడైనాడు లెనన్ మరణాంతరమున 1924 లో బ్రూక్లిన్ ని పాతశిక్షమునకు దిగట్రొక్కి సర్వాధికారి యైనాడు ఆతని నిరంకుశతకు ఎదురు నిలచువారి సందరిని మరణమందిరమునకు నిర్బీతిగా పంపుచున్నాడు

ఈ ప్రశ్నయకాలరుద్రుని కథకులనేకవిధముల చిత్రించుచున్నారు ఏదనిజమో చెప్పట చాలాకష్టము.

వీరపూజ ప్రబలిన రష్యాలో నిని ఒక దేవతాపురుషునిగా చించిరారు. ఆతడొక మహారాజప్రజలముఖము చూడదని వదలెనని ముఖము స్పృటకముచే దవికారముగా నుండుటచే లలో కలియదని కొందరు, టివి ఏమియు లేవని ప్రత్యక్షముచూచిన లూడ్విగ్ అనే జర్నల గ్రంథకర్త వ్రాసిగాడు.

ఇంకొకచిత్రం ఏమంటే ఒకసారిగా ఐదు కారులు బయలుదేసెనియు, ఆ కారులో ఎందులో లిన్ కూర్చుని కార్యాలయము పోవునో తెలియదనియు, భోజన జారుప్రభువులు తినే బంగారుముఖ భుజిస్తాడనియు, పెళ్ల — రెండో పెళ్ళిది లెండి — ట్లో పెట్టి తాళం వేస్తాడని, ఆత పంట్లాంజేబులో పెట్టుకుంటాయు, లెనన్ నివసించిన గోర్కి నంగో నివసించుచున్నాడని సర్వకాలసర్వావస్థలయందు వైకాలుస్తాడనియు ఆతనిని గూర్చి కుక్కు పురాణగాథలు వున్నవి. అన్నీ వట్టి పుకారులని వ్రాసె లూడ్విగ్ మహాశయుడు ఆతని గరత్తుకు రష్యాభాష తెలిజర్మన్ వారని కూడా వుంది. ఇవన్నీ సత్యదూరములట, సత్య వేరుగానున్నది.

ప్రతిదినము స్టాలిన్ తన సకారులోనే ఒకే ద్వారమున దవాలకుల ప్రత్యేక సలాములేక గనే ప్రోదిసము తొమ్మిదిగంట కార్యాలయము చేరుకొనును.

సహనాదులలో సామాన్యవర్తకుని సతేకే యుందును. ఆతిథి 50-వ ఏట ప్రథమభార్యను విడిచి సరిగ్గా 16 ఏండ్ల బాలికను పెళ్ళిచేసుకొన్నాడు. ఈ బాల ప్రపంచవ్యవహారములు తెలియని ముగ్ధగనుక సమూహములలో చేరి వర్తించుట తెలియక గృహకృత్యములందే మగ్నయైయుండును, కాగా స్టాలిన్ ఆమెను రాశమువేయునని ప్రజలు చెప్పుదురు.

ఆతడు స్నేహితులతో తరచు మాట్లాడుచు చమత్కారముగా బాషించుట ఆతనికి తెలియదు. నవ్వితే కుండలో గులకరాళ్లు చప్పుస్తే నట్టు వుండునట. అయినను గ్రంథపరిచమున ఆశక్తిమెదు భగమునకు, సుఖమునకు ఆతడు అతీతుడు. అధికారమునం దాశక్తికలను గానిగర్వికాకు ఏపనియైనను బహుశాగర్వాకతతో పరిశీలించి నెమ్మదిగా చేయును. ఇతరులపై ఆధారపడడు.

ఆతడు స్ఫురద్రూపి. చండశాసనము, అతనిదినుగ్రీవాజ్ఞ. కుమారుల మాస్టో టెక్నికల్ స్కూలులో పదువుచు పరీక్షింపబడినాడు. ఆచదు 19 తనకిష్టములేదని కుమారుడు సూచించినాడు దానికి కోపించి స్టాలిన్ యింజనీర్ గుటకు హితవులేనిచో ఆతనిని చెప్పులుకుట్టుకొనుచుగి. తన కృత్రిమధమునుండి తరిమెను.

స్టాలిన్ యింటివద్ద నున్నచో ఏరుగుల చొక్కాలనే ధరించును. ఏరుగులకు అతుకులు వేసికొని తొ

గుగుకొనును. నలుగురిలోను కలయినప్పుడు కాత్రిము సూసువేయును. పిందు లారగించుట ఆతనికి ఇష్టముండదు. త్రాగుడుయన్న అనన్యము, కాని తనతో కలసి విందు ఆరగించువారికొరకుగాను కొంచెముగా ద్రాక్షరసము త్రాగును.

చమరంగమున్న విశేషప్రీతి ప్రజాప్రబోధముచేయు పాటలన్న పరమ సంశోషము. రష్యాగౌరవప్రయితర భాష లంకాకాతినికెర్రావు. ఈ నియంత ప్రపంచమునంతను సామ్యవాదపు వెల్లువతో ముంచవలెనని వేచియున్నాడు — సాధ్యమగునా?

అందుకుగాను నిరంకుశుడై తనతో కట్టించి సామ్యవాదము నెలకొల్పిన వారిని పలువురను బంధించి, పలువురను కూసీలు చేయించి, పలువురను ఉరులుతీసి, కొందరిని దేశాంతరమునకు తరిమినాడు. ఆతని జోడైన ట్రాట్ స్కీ జీవముతో దేశాంతరమున వున్నందుకే ఆతడు వగచుచున్నాడు. ఈ ప్రళయతాండవమంతా తనస్వదేశములోనే.

ఇతర నియంతలగు హిట్లర్ ము సోలిన్ లకును ఆతనికి యిక్కడే తేడా. హిట్లర్, ముసోలిన్ లు ఇతర దేశములపై బడి కబళించుచుండ స్టాలిన్ తా స్వదేశములనే మ్రోగుచున్నాడు. ఇట్లు పచ్చి నెత్తురు త్రాగుచున్న ఈ నియంత సంకల్పము ఎంతవరకు సిద్ధించునో కాలమే నిర్ణయించవలెను.

ఆరోగ్యసుధ

సమస్త సెగ సవాము వ్యాధులకు 20 సంవత్సరములనుండి మా ఆసుభములో నున్నది. సెగ వ్యాధులు జీర్ణించుట, సవాము వ్యాధులు జీర్ణించుట, చక్కదోషములు, మాత్రచాళి కునంపిమగుట, గూత్రము సన్నముగవచ్చుట, కీళ్ళకొప్పలు, ఉడుకువ్యాధులు, శుక్లనష్టము మొదలగువానికి దివ్యవృత్తు. సుమారు 1 నెలకు 1 రూలం రు 4.

స్త్రీసుధ

స్త్రీల సమస్త వ్యాధులకు 20 సంవత్సరములనుండి మా ఆసుభములో నున్నది. మైల సరిగ కాకుండుట, ఋతుశూల, తెలుపుబట్ట, మైల అధికముగ అగుట, మొదలగు వానికి 1 నెలకు 1 రూలం రు 3.

N B — ఇంకను 250 రకముల ఔషధములును, మరికొన్ని అనుభూతమందులును, మాచే రచింపబడిన ప్రసిద్ధములగు ఆయుర్వేదగ్రంథములును మావద్ద దొరకును.

డాక్టర్ శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి బెజవాడ.

మా ఆసుభూతమందులకును మాగ్రంథములకును ప్రసిద్ధమగు ప్రతి షాపులోను అడుగవలయును.

ఆయుర్వేదము - ఇక్ జక్ష్మనులు

ఆయుర్వేదశాస్త్రము వేటూరి శంకరశాస్త్రి, ఎ.ఎం.ఎ.సి.

ఉపోద్ఘాతము

'ఇక్ జక్ష్మను' అనబడు సూదిమందులు శేషమున నేడు బహు ప్రచారములో నున్నవి పాశ్చాత్యవైద్యులందఱును విరివిగా వీనిని కొలదికొలనునుండియు వాడుచున్నారు. నవీనకాలపు గోగులును మాకు సూదిమందులు కావలెననికోరి నేవించుచున్నారు. ఇటీవల కొందఱు దేశీయవైద్యులును 'ఇక్ జక్ష్మను' లను వాడుట సంభవించుచున్నది వివిధవైద్యపద్ధతులు వెలసిన యీ దినములలో, ఈ ఇక్ జక్ష్మనులనుగూర్చి పలువురు పలువిధములగు నభిప్రాయములను వెల్లెఱుచుచు, అందును దేశీయవైద్యశాస్త్రమును నాయుర్వేదమున యీపద్ధతిలేదనియు, దేశీయవైద్యులు వీనిని వాడరాదనియు, వాదించుచుండుట చేత, శాస్త్రరీత్యా వీనిపుట్టుపూర్వోత్తరములు విచారించి, ఆయుర్వేదవైద్యశాస్త్రమున, ఈపద్ధతి నిరూపింపబడియున్నదో లేదో లోకమునకు తెల్పవలసిన బాధ్యత. ఆయుర్వేదవిద్యదైవ్యగ్యులమీద నున్నది శాస్త్రదృష్టితో ఈవిషయమును విమర్శించి తెలుసుకొన్నయెడల, వీనిపుట్టు పూర్వోత్తరములు తెలియుటయే గాక, దేశీయవైద్యులు వీనిని వాడరాదనువాదము గూడ నిరాధారముకాగలదు. ఇట్టి విమర్శనకు గడంగుటకు ముందు పాశ్చాత్యవైద్యపద్ధతిని 'ఇక్ జక్ష్మను' అనగా నేమో విచారించి తెలుసుకొనుట మంచిది

"An injection in general term means the introduction of a fluid into the body by means of a suitable instrument The injection may be given into -

- 1 The Subcutaneous tissue (Hypodermic)
- 2 The Muscles (Intra muscular)
- 3 The Veins (Intra Venous)
- 4 The Closed sacs (Serous Cavities, like

Joints, plural cavity, Cysts and Chron. abscesses)

5 The Natural Cavity or Canal (Intra spinal)

6 The Open Cavities (External ear, Eanus, Nose, Urethra, Rectum, Vagina, Uterus etc)

(Injection Therapy by P K Kurup)

'ఇక్ జక్ష్మను' అనగా సామాన్యార్థము తగిన పనిముట్టుతో శరీరములోనికి ద్రవమును ప్రవేశ పెట్టుట. ఈక్రింది శరీరభాగములలోనికి ద్రవమును ప్రవేశ పెట్టవచ్చును -

1. చర్మముక్రిందికి (హైపోడర్మిక్)
- 2 కండరములలోనికి (ఇక్ ట్రామస్క్యుల్)
3. సిరలలోనికి (ఇక్ ట్రావీనస్)
4. ఆవృతమైన స్థలములలోనికి (గంభీరప్రణామము, విద్రధి, సంధులు, తిత్తులు, కంటలు మొదలగునవి)

5. సహజమై, కాల్యవలెనుండు సుషుమ్నా కాండములోనికి (ఇక్ ట్రాస్పైనల్)

6. వివృతమై, గుళులవలెనుండు రంధ్రములలోనికి (చెవులు, ముక్కు, కోరు, గుదము, మాత్రద్వారము, యోని, గర్భాశయము, ఇత్యాదులు)

" Injection=Term used in medicine for the method by which a drug or food is introduced into the body by means of a Syringe or similar apparatus "

(The New Standard Encyclopedia)

పిచికారుతోగాని అటువంటి పనిముట్టుతోగాని బొమ్మలనుగాని, ఆహారమునుగాని శరీరములోనికి ప్రవేశ పెట్టబడు పద్ధతికి వైద్యశాస్త్రమున ఉపయోగింపబడు పదముగా 'ఇంజక్షను' అనుమాట వాడుకలోనున్నది.

ప్రయోజనము

నోటిద్వారా ఉపయోగింపబడి, ఆయాశయమునుపొంది, జీర్ణమైనపిదపగాని పనిజేయు బొమ్మలకంటె, ఈవిధముగా నుపయోగింపబడిన మందులు శీఘ్రకాలములో పనిచేయుగలవు. బొమ్మలనుగూడ తక్కువమోతాదుతో వాడవచ్చును. ఉపయోగింపబడినవెంటనే రక్తముతోకలిసి, శరీరమంతయు వ్యాపించి పనిచేయును. రోగికి స్ఫుర్తిలేనప్పుడు, మింగుడు పడనప్పుడు, బొమ్మలను నిరాకరించినప్పుడు, మతస్థుల బంధములగు 'అభ్యంతరములున్నప్పుడు, దుఃఖివిషయమునను, ఈపద్ధతిప్రకారము బొమ్మలనుచ్చుట ముకరము.

ఆహారమును మింగలేనప్పుడును, నిరాహారదీక్షబూని ఆహారమును బుద్ధిపూర్వకముగా నిరాకరించుట) నప్పుడును, ద్రవరూపములగు నాహారసమునుగూడ ముఖపూర్వమున ఆమాశయములోనికి, గుదమార్గమున పక్ష్యాశయములోనికి ఎక్కింపవచ్చును. అందువల్ల రోగికి బలము చేకూరుచుండును.

వేదకాలము మొదలు, వాగ్బటునికాలము వరకు మనదేశమున ఆయుర్వేదవైద్యాంగమున శత్రుతంత్రము మిక్కిలి ఉచ్చదశలో నున్నట్లును, సుక్రతాది శస్త్రచికిత్సానిపుణులు మూఢగర్భము, బద్ధగుదోదరము, అశ్మరి, అంతర్విద్రధి, లింగవాళము, అర్శోరోగము, గళరోగములు మొదలగు గొప్పరోగములకు శస్త్రచికిత్సలను జయప్రదముగా జరిపినట్లును, ఆయుర్వేదవైద్యశాస్త్రమును ఖాలంకముగా చదివినవారికి బోధపడగలదు. రెండువేల సంవత్సరములకు పూర్వమే శస్త్రచికిత్సయందు పూర్వాచార్యులకుగల నైపుణ్యమునుజూచి, ఇక్కొప్పువారు ఆశ్చర్యమును పొందుచుండ, అత్యంతము స్వల్పవిషయమును 'ఇంజక్షను'ల పద్ధతి ఆయుర్వేదమున లేదనుటగాని, నీకీయవైద్యులు వీనిని ఆచరింపరాదనుటగాని అంగీకరింపలేకపోయినాడు. ఈక్రింద జూపబడిన విషయముల నెరిగినదప ఇట్టిసందేహముల కెడముండ నేరదు.

పచ్చపొడుచుట

అతిప్రాచీనకాలమునుండియు పచ్చపొడుచు ఆచారము మనదేశమునందేగాక, విదేశములందుగూడ ఆచరణలో నున్నట్లు తెలియుచున్నది. మందులనమ్ము దేశద్రిమ్యులు కొందరు పచ్చపొడుచుట వృత్తిగాపెట్టుకొని వీధులవెంట యిందునిమిత్తమై తిరుగుచు మందులనమ్ముచుదురు. అనేకులు వీరినిపిలిచి సామ్యిచ్చి పచ్చపొడిపించుకొందురు పటాలములందలి 'సోల్జరులు'ను శరీరమంతటను పచ్చపొడిపించుకొనుట ఆచారముగా నున్నది. అట్టివారిని గుర్చు మనము మదరాసు మొదలగు సైన్యములుండు పట్టణములలో చూచుచు నేయుండుము. దేహమంతయు పచ్చపొడిపించుకొనుటవల్ల శీతోష్ణములనుండియు, విషకీటకముల బాధలనుండియు, శరీరము రక్షింపబడుననియు, మరియు శరీరమునకు అలంకారమును, యుద్ధమున భీకరస్వరూపమును కలుగునని కొందరినమ్మకము.

"High-born natives were often tattooed all over, while the result was esteemed as protection against cold, heat, or insect-bites, as an ornament, or as lending an expression of ferocity in battle."

(The New Standard Encyclopedia)

రెండుమాడునూములు కట్టగాకట్టి, కాకరాకుపసరునగాని, సారాకుపసరునగాని నూదులుముంచి, అనూదులచే శరీరభాగమునందు పొడుచుటకే, పచ్చపొడుచుటయందురు. (కొందరు ప్రత్యేకమైన ఇతరపసరు రంగులోకలిపి వాడెదరు). చిత్రంపదలచిన బొమ్మనుగాని, అక్షరములనుగాని ముందుగా ఆపసరుచే, శరీరభాగమున చిత్రించి, తదుపరి నూదులచే పొడిచినను పొడిచెదరు. అంతట ఆపొడుపులకు నెత్తురుచెమర్చి క్రమముగా ఆరిపోవును కొందరికి అనాడు మరునాడు జ్వరము కూడవచ్చును. మరికొందరికి లేలికగానే మారిపోవును. పొడిచినమచ్చలు మరణముతో మాయవలసినవేగాని, ఇంకొకవిధమున మాయవు. ఈపచ్చపొడుచు ఆచారము కేవలము అనాగరకపద్ధతియనియు, మూఢాచారమనియు కొందరు నిరసించుచున్నను, ఇంచేదోకొంత అర్థముండుటచేరినే, నేటివరకు యీ ఆచారము రూపుమాయకున్నది. చిరకాలగతమైన చలిజ్వరముచే, ప్రిహాభివృద్ధినింది బాధపడుచుండు ఒకానొక

స్త్రీ, చెతిదండమిద తనశేరు పాడిపించుకొన్నంత మాత్రమున ఆరోగ్యవతియైన సంగతి నేను స్వయముగా నెరుగుదును ఈ పద్ధతి ఆరోగ్యరక్షకమును నమ్మకముతోబాటు, వ్యాధినివారకముగాగూడ నుండుటజూడ, ముగలమ్మలచే నాచరింపబడు ఈ మోటువ్యాపారముగూడ, ఇళజక్షను' పద్ధతికి ప్రాతిపదికగా నున్నదని మనము అంగీకరింపవలసి వచ్చుచున్నది శేడు హచ్చుగా జెప్పబడుచున్న 'ఘారకప్రాటికాధిరపీ' రహస్య మింతకంటె వేరైనది కానేరదు

గ్రంథములందుగల ఆధారములు

1. సన్నిపాతే సూచీముఖోరసః —

“క్షీప్తాస్తవీసకకూపకే రసవరం సూచీముఖం నామతిః । బ్రహ్మద్వారవికీర్ణలోహితం లవంగుంజైక మాత్రిం దదేత్ ॥” (రస.ర.స)

2. సూచికాధరణోరసః —

“మృతసంజీవనాఖ్యాయం సూచికాధరణోరసః । సన్నిపాతేన తీవ్రేణ ముమూర్షోర్భూగతస్యచ । తాలూని ప్రచ్ఛూత్వాధరసమేనం వినిక్షిపేత్ । సూచ్యాతిసూక్ష్మయాతోయా భిన్నయాతి ప్రయత్నతః । తతిఃతై లేనతిం లిప్తాస్త్వివాతే సన్నివేశయేత్ ॥” (రస.ర.స)

3. “యావత్సూచ్యాముఖేలగ్నం కూప్యావిర్యాతి భేషజం । తావత్సూత్రో రసోదేయో మూర్ఛితే సన్నిపాతిని । యురేణ ప్రచ్ఛితేమూర్ఛితత్రాం గుల్మచఘ్నయేత్ । రక్తభేషజ సంపర్కాన్మూర్ఛితో విహజీవతి । తద్ధైవ సర్పదప్టోపి మృతావస్థాపిజీవతి ॥” (రస.కా)

4. “బ్రహ్మద్వారే యురేణ వక్షతం గుంజావిమర్శితం । జంబరసీరేణుంజీత సన్నిపాతాన్నిహంతిచ । హిక్కాంమూర్ఛాంఛంఛకిం సంఘాతకత్వం బధిర

స్యచ । కాసాన్ స్తథోర్ధ్వశ్వాసంచమధువాతం నికృంతనం । సూచికాముఖనామోయం రసః ప్రాణప్రదాయకః ॥ (బ.రా)

5. విషమసూచికారసం —

“సూతం సర్పవిషం నాథం దుత్తూర రసమర్చితం । సూచికాగ్రేణదాతవ్యం సన్నిపాతకులాంతికం ॥” (వై.చిం)

సూచికాధరణరసము, సూచీముఖరసము, పాశుపతాస్త్రరసము, బ్రహ్మస్రగరసము, అఘోరాస్రగరసము ఇవి సూచీవ్యధనముచే వాడతగిన యావధములు. వీనిని బ్రహ్మద్వారమునగాని, తాలూప్రదేశమునగాని, శిరస్సునగాని చీవి నూదితో ఆ యావధముల నందు ప్రవేశపెట్టవలెననియు, రక్తముతో జౌషధము కలియుటతోడనే, అవసానస్థితియందున్న వాడుగూడ జీవించుననియు జెప్పబడియున్నది. వీనివాడుక నేటికిని ఆయుర్వేదవైద్యులునగలదు. వానిఫలితములను మనము చికిత్సాచరణమర కనుగొనుచునే యున్నాము. రక్తములోనికి జౌషధము నెక్కించుటయే యందు ప్రధానకర్మ.

పెద్దల అభిప్రాయము

“Even administration of medicaments by injections for various diseased conditions has not failed to attract notice and attention From Susruta and Charaka various systems dealing with different branches of medicine sprang up” (Indigenous Drugs of India by R N Chopra

వివిధవ్యాధులకు ఇళజక్షనుల రూపమున మందులను వాడవద్దతి పూర్వికులకు తెలియకపోలేదు. చరక, సుశ్రుతాదులనుండియే భిన్నభిన్న శాఖలు గల వివిధవైద్యపద్ధతులు బయల్పడ్డవనివి.

“In Suchikabharanam there is mentioned a method by which medicine can be introduced into the circulation”

(Usman Report Page 445,

సూతికాభరణమును ఔషధమును రక్తములోనికి ప్రవేశపెట్టబడు పద్ధతి చెప్పబడియున్నది.

“సన్నిపాతాద్యవస్థాభేదముల నుపయోగించు చికిత్సలలో, సూచీవ్యధన చికిత్సా విధానము ఉత్తమమని యిక్కాలపు చికిత్సకులు ఉద్ఘోషింపగదరు. ఆ ఔషధములు యిట్టి చికిత్సావిధానమును సన్నిపాతమున నేకవిధములుగ దెలిపియున్నారు.”

(గోపాలాచార్యులుగారు. ద్వితీయద్రవిడవైద్య సూత్రసంధ. తిరువహింద్రపురం 23-8-19)

“పిచికారీద్వారా ఔషధమును రక్తములోనికి ప్రవేశపెట్టబడు పద్ధతిని డాక్టరులు క్రొత్తగా కనిపెట్టియున్నారనియు, దాని ప్రచారమును ఆరోజు క్రికాజు వృద్ధిచేయుచున్నారనియు, ఇందును గురింపజేసిన వర్ణన ఆయుర్వేదములో లేదనియు యెక్కువగా జనులు సంజేహించుచున్నారు. కాని యిది జనులకాదు. మనశాస్త్రములోనూ, ఈ పద్ధతి ప్రస్తుతముగా నిరూపింపబడియున్నది. రసశాస్త్రములో యిది జెప్పబడియున్నది —

“రక్తభేషజ సంపర్కాత్ పృథ్వివస్థాపిజీవతి.”
మన సూతికాభరణరసముతో, వైజ్ఞానికుల యెక్కువ శ్రీ జగదీశచంద్రబోసు ఒక కప్పకు, ఈ ఔషధము ప్రయోగించి దానిజీవముపైనను, హృదయముపైనను ఆశ్చర్యకరమైన బలమును కలుగజేసిన యధుము మనకు విదితమైయున్నది.”

(త్ర్యంబకలాల్ త్రిభువనముని. గుజరాత్ వైద్య మ్యేళన అధ్యక్షోపన్యాసము)

“సూదులచే నౌషధముల యుపయోగము. ప్రత్యేకాలమున పాశ్చాత్యవైద్యులు సూదులనుండి ఔషధముల నుపయోగించుట విదితము. ఇట్టి యుపయోగములయందును ప్రాచీనకాలముననే ఆర్యులు

నేర్పరులనుట కనేకప్రమాణములు కనుపడుచున్నవి. అందు రసరత్నసముచ్చయమందలి సన్నిపాతప్రకరణమం దిట్లు నిరూపింపింపబడినది. తీవ్రసన్నిపాతవ్యాధియందు తాలు (చెలివెలు) ప్రదేశమున చిన్ని మిక్కిలి వాడియైన మొనగల సూదిచే ప్రయత్నపూర్వకముగ సూచికాభరణము నుపయోగించునది. బ్రహ్మద్వారమున చీవి నెత్తురువచ్చినమీద సూచీముఖరసమును ఉపయోగించునది.

(ఉపోద్ఘాతము. రసప్రదీపిక. పుట XVI)

యంత్రములు, శస్త్రములు

ఆయుర్వేదవైద్యశాస్త్రమున శస్త్రచికిత్సాసాధకము అగు, యంత్రములు (Non Cutting instruments) శస్త్రములు (Cutting instruments) వాటి స్వరూపము, కృత్యములు, ప్రయోగవిధానము మొదలగు విషయములు బహువిధముగా వివరింపబడియున్నవి. వనీయంత్రశస్త్రమున స్వరూపము, ప్రయోజనము పరికిరించిచూచినచో, నేటికన్నియాలవరకు పూర్వపువాటి ననుసరించి యేర్పడినవేసనిగూడ తెలియగలదు. ఈ విషయమును సవిస్తరముగా తెలియగోరువారు శ్రీగిరింద్రనాథముఖర్జీగారి ‘సర్జికల్ ఇక్విప్మెంట్స్ ఆఫ్ హిందూస్’ అను గ్రంథమును చూడవచ్చును. నేడు వాడుకలోనున్న పిచికారులనుగూర్చిన పరామర్శయే మనకిచ్చట ప్రస్తుతముగలదే అందు పిచికారిసాదృశ్యమును కలుపునాడియంత్రములనుగూర్చియే ఇక్కడ వ్రాయుచున్నాను.

నాడీయంత్రములు

(Tubular Instruments.)

“వింశతిర్నాడ్యః, . ౧. నాడీయంత్రాణ్యవ్యనేకప్రకారాణి అనేకప్రయోజనాని ఏకతోముఖాని ఉభయతోముఖానిచ తానిస్తోతోగతికల్యైర్ధరణార్థం, రోగదర్శనార్థం అచూషణార్థం, క్రియాశౌకర్యార్థంచేతి, తానిస్తోతోద్వారపరిణాహాని యథా

‘అరవసంబారునదిన్ దరింపు’

ర చ య త

“హ రి క థా సు థా క ర ”

పెద్దింటి సూర్యనారాయణ దీక్షితులు

౧

పోరున నీదుపూర్వులు రిపువ్రజమున్ దునుమాడి ర క్తపుం
ఁజేరులదాటి యాంధ్రజనముత్రి శుభాశిషముల్ గ్రహించి రా
కీరితిఁ గప్పిపుచ్చుడగు కృత్రిమతన్ బ్రవహించు “నర్వసం
బారు”నదిన్ దరించు సదుపాయమెఱుంగవె నీవు సోదరా !

౨

జేళ్ళవరిత్రలోన నినదించెడి యాంధ్రుల పౌరుషంబు హృ
త్కోశమునన్ బ్రతిధ్వనులతో నిను మాటికి మేలుకొల్పి యా
వేశముఁ గూర్చుచో నిటు లుపేక్షయె నీతి? స్వధర్మసాధనన్
నాశనమైన మేలునుమి! నాహితము న్విరు మయ్య సోదరా !

౩

మనయన్నంబునఁ బొట్టనింపుకొను ‘పెర్యాళ్వారు’ లీనాడు స్వా
ర్థనిదాఘంబున నాంధ్రవై భవశుభారామంబులన్ గాల్చు మా
యను గుర్తించితివా! అలైననరి, లెమ్మాలస్య మింకేల? నీ
ఘనతన్ జాటి విసంబులొ నమృతమున్ గల్పింపరా సోదరా !

౪

ఎనలేఫట్టి యశోధనం బునిచిపోయెన్ వీరుడౌ కృష్ణరా
యని స్వాతంత్ర్యకరాసి యాంధ్రులకు ప్రాపై టుంగభద్రాతటిన్
నిను నీభాగము నందు పంచుకొన నెన్నేసార్లు తద్వీచికా
స్వసముల్ పిల్చినఁ బల్కవేమి? బధిరంబా నీకయో సోదరా !

౫

తనకానాటి పరిస్థితుల్ విజయసంధానంబునం దడ్డులై
గనుపట్టన్ నిజగేహసీమకుఁ జనంగా తల్లిదండ్రుల్ వధూ
మాణియున్ నేర్పిన నీతిపారమున శుంభద్యాహుడర్పంబుఁ బా
ఁ తిక్కన్న పరాయికాఁడు మనవాడే! యాంధ్రుడే! సోదరా!

ఆరోగ్యసూచ

సమస్త సెగ సవాయి వ్యాధులు
20 సంవత్సరములనుండి మా
భవములో నున్నది.
సెగ వ్యాధులు జీర్ణించుట, సవాయి
వ్యాధులు జీర్ణించుట, చర్మవ్యాధు
లు, మూత్రనాళమువందలించుట,
త్రము సన్నముగవచ్చుట, కీళ్ళవ్యా
ధులు, ఉడుకువ్యాధులు, శుక్లవర్ణ
మొదలగువానికి దివ్యమృతము.
నుమారు 1 నెలకు 1 టులం రు

స్త్రీసుధ

స్త్రీల సమస్త వ్యాధులకు
20 సంవత్సరములనుండి మా
భవములో నున్నది.
మైల సరిగ కాకులదుట్ట
ముతుకూల
తెలిపుబట్ట
మైల అధికముగ అగ్గుట్ట
మొదలగు వానికి
1 నెలకు 1 టులం రు

N.B — ఇంకను 250 రకము
వైషధములును, మరికొన్ని అను
మందులును, మాచే రచింపబడిన ప్ర
ద్ధములను ఆయుర్వేదగ్రంథములను
మావద్ద దొరకును.
డాక్టర్. శ్రీపాద
కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి
బెజవాడ
మా అనభూతమందులను మా
భయమును ప్రసిద్ధముగు ప్రతి సా
లోను అడుగవలయును.

మునిమాణిక్యం,

రచయిత

మునిమాణిక్యం

నరసింహారావు

(లి.పి.యల్.టి.)

అది సాయంసమయము. పశ్చిమ భాగం వరకున్నేరు తువ్వకంతో చీరగట్టుకొని నిండు చంద్రునిలాంటి బొట్టుపెట్టుకొని, చక్కని చుక్కలలాంటి పిల్లలమధ్య లలలిడి ఉండే సమయము.

పొద్దు స్తనూనము పొలాన ఉండిన సమయానికి ఆవు ఇంటికివచ్చి క్షణ దూడలమధ్య నుంచుని మాట్లాడుతున్న ఒలికిస్తూ ఉంటుంది.

పక్షులు గూళ్ళకు చేరి పిల్లలతో పాటు చలాచలా ఉండే సమయము. ప్రకృతి అంతా ఒక మాతృమూర్తి అయి కనపడే సమయము.

మీరు మా ఇల్లును చూడాలంటే ఆసమయాన్నిరండి. ఎంతో హాయి అయిన సమయమిది. చల్లని సముద్రపుగాలి మీకు ఎంతో కంఠోపాన్ని ఇస్తుంది

తలవంచుకొని నడువవద్దు. చూడండి అటూ ఇటూ చూస్తూ నడవండి. తల్లులు పసిపిల్లల నెత్తుకొని నువ్వునకూర్చు పెడుతున్నారు. ఆమె పిల్లవాడి తప్పుడుగులుచూచి తప్పుడిబ్బింది. ఈమె తన బిడ్డకు వద్ద పలుకులను విని ఉప్పొంగిపోతోంది.

ఇవన్నీ చూస్తూ ఆరోడ్డునే సరాసరి వెళ్ళండి.

ఆహా ఎంత మంచి సమయము అది; ఆకాశంలో కృత్తిక, కన పడుతున్నది. కృత్తికకు శూర్యుగా ఎర్రని రోహిణి మెరుస్తున్నది. దానికి సమీపంలో మృగశిర చుక్క

లు మూడు ముచ్చటగా మిసమిసలాడుతూ ఉన్నవి ఆవల ఆర్ద్ర ఎర్రగా ప్రకాశిస్తుంది. ఆరు నక్షత్రాలముచ్చటైన సమూహం అది

అయ్యో పిచ్చివాడా ప్రాణం లేని నక్షత్రసమూహాన్ని జూచి ముచ్చట పడుతున్నావా!

ఆగు.. ఆగు.

అదే మా ఇల్లు.

అరుగుపైన ఉన్నటువంటి, సజీవమైనటువంటి నక్షత్రమట్లాన్ని జూస్తూ కాస్త నిలవబడు. పిల్లలకోడిలాగ ముచ్చటగా ఉండే, ఆవిడే, దాచటం ఎందుకూ, ఆవిడే మా ఆవిడ.

ఏమిటీ ఆమె పేరు?

సిగ్గుపడతాననుకొన్నారా? ఉహు. గర్వంగా చెబుతాను మా ఆవిడ పేరూ, రాణీసాహెబా, కాంతయ్యమ్మారావు జబ్బతుల్లో యాకరాన్ సుల్తానా, బీగం.

చూడండి ఆవిడను. మా ఆవిడ అందమైన మనిషి కాదూ? అవును. చక్కనిమనిషిమటుకు అవును.

చూడండి ఆవిడ అంత పొడుగుకాదు, అంత పొట్టిగాదూ సరీగా మట్టసంగా ఉంది. అంత అతి చక్కనిదీ కాదూ, అంత అనాకారీగాదు. కాని చూడటానికి మటుకు ముచ్చటగా ఉంటుంది. ఆవిడ అంత ఎరువూగాదూ, అంత

నలువూగాదు ఆవిడది అదో తమాషాఅయిన రంగు. ఆరంగు ఈలాంటిదీ అని వర్ణించి చెప్పటానికి పిల్లేదు. అదేమిటో ఒక్క చుక్కని శరీరచ్ఛాయ అది. మామంచి అందమైనచాయ.

ఇంటావిడను చూశారుగదా. ఇంట్లోకి వెళ్ళండి. హాలులో పిల్లలు ఎక్కేసైకిల్స్ రెండు ఉంటాయి. విరిగిపోయిన రెండు మూడు కుర్చీలు అతిథులను ఆహ్వానిస్తూ ఉంటాయి.

కొంచెం అటూఇటూ చూస్తూ కనపడతాయి విచిత్రమైన వస్తువులు. తోకలు విరిగిపోయినా, పోతుషంపమాత్రం తగ్గలేదు, ఆగుడ్లు ఉరిమి చూస్తూన్న ఆరెండు కుక్కలకూ. అవి మా ఇంటికి కావలాగా ఉంటూ వున్నవి.

జూలు వేలాడేనుకొని, భయంకరంగా చూస్తూ అక్కడ పడుకున్నదే, అదే మాసింహము, దానికి ఈమధ్యనే ప్రమాదవశంచేత కాలువిరిగింది. మా చిట్టి ౬ కెం

T. Went-worth Pym. D. S. O. M. A. (British Medical Association)

యొక్క ఉజ్జ్వలత్వం

మాపాతకులలో ఒకరైనను ప్రతి
కూలాభిప్రాయమును తెలుపకుం
దులేని కామపురుషార్థవిషయక
వ్యాసములను మరికొన్నిటిని మా
సక్రమమున ప్రచురింతుము.

—సంపాదకుడు.

పాదంవైపు ముడుచుకునివుంటాయి.
చేతివేళ్ళు కొంచెం పెద్దవిగావుంటాయి.
అబిడ్డ చిన్నారికళ్ళు నీవైపు
తేరిపారచూస్తాయి. కాని ఇంకా
ఆచిన్నారికళ్ళకు చూసే శక్తి వుండదు.
అబిడ్డచెవులు శ్రీకారాలలా
గుస సాంపైవుంటాయి. అవిరూపానికి
శ్రీకారాలేకాని వానికి ఇంకా
కావినే శక్తివుండదు. అబిడ్డకు కిర
కిరలు పెట్టడానికి మనం ప్రయత్నించవచ్చు.
అట్లా ప్రయత్నించడం మన తెలివితక్కువతనాన్ని తెలియ
చేస్తుంది. ఏమంటారా ఇంకా అబిడ్డకు
స్వర్కజ్ఞానం ఏమీవుండదు. కొన్ని వారాలు
అతిక్రమించేవరకు అబిడ్డ చూడడం, వినడం, స్వర్కను
అనుభవించడం అనేక క్తుల్ని పొందలేదు.
అప్పుడైనా అబిడ్డకు పట్టుకోడానికి ఏదైనా చూపిస్తే వంతు
క్రిందపక్క నిపట్టుకోక పైదిక్కున పట్టుకుంటుంది.
ఏమంటారా అబిడ్డకు అంతా తలక్రిందులుగా కనిపిస్తుంది.
మూలము అతిక్రమించిన

చినపిమ్మటనుగాని అబిడ్డకు ఈతల
క్రిందులతనంపోదు. ఈతలక్రిందుల
ప్రపంచంలో అబిడ్డ ఇట్లుకొంతకాలానికి
కాని తలక్రిందులుకాదు. మీరు, నేను
అందరమూ ఒకనాడు ఇట్లు తలక్రిందులుగా వుండినవారమే.

ఒక పుష్కరం గడుస్తుంది. బిడ్డ
విబిడ్డ అయినా- మగ, ఆడవివక్షత లేకుండా-
మార్పువస్తుంది.

పండ్రెండువళ్ళు నిండినమగబిడ్డ! యావనప్రాదుర్భావం అయింది.
చిన్నతనపుచేష్టల్ని క్రమంగా నదిలేస్తాడు.
అతనికి తెలియకుండానే మార్పువస్తుంది.
పురుషోచితమైన కృత్యాలు ఎన్నిటిమీదికో అతని
మనస్సుపోతుంది. నీళ్ళు పోనుకోమని,
మొగంకడుక్కోమని, చేతులు కడుక్కోమని,
శుభ్రంగావుండమని ఇప్పుడు తలదండ్రులు పుకడేశం
చేయనక్కరలేదు. లోననుండి పువ్వెత్తుగ
పుబికే పుత్సాహంపడో అతనిచే ఈమనల్లుచేయిస్తుంది.
నీవు నిశితంగా అతన్నే పరిశీలిస్తే వంటుకాని
నిశితంగా పరిశీలించవలసిన అనురమేవుండదు.
పరిశీలించకయే చూచినమాత్రాన్నే- అతడు జాట్లు
విషయంలో అతిశ్రద్ధచూపుతూవుండడం
తెలిసినస్తుంది. చిన్నతనంలో ఏదీకాని
తలదువ్వించుకోని అల్లరి

పిల్లవాడు ఇప్పుడు ఐనప్పుడు, తలదువ్వమని
వేడిస్తూ క్రమంగా తానే దువ్వకుంటూవుంటాడు.
తలదువ్వకుని తోడిబాలురతో ఆకోడానికి
కుతూహలపడతాడు. కంస్వరంలో
మార్పువస్తుంది. తేయరానిగాంభీర్యంపడో
అకంతరాన్ని ఆవహిస్తుంది. చుస్తులు
భ్రాశిగావుండాలనేవాంఛ తీవ్రత
అవుతుంది. ఇన్నాళ్ళు వున్నపున్న
ఆడపిల్లల్ని చూసి అనహిచుకోవడం
అనేగుణం ఇప్పుడు మంగా
తగ్గిపోతుంది. పైగా మాలంటే
ఒకవిధమైన అభిమానం పొడనూ
వుతుంది. ఈ అన్నివిధ్యులవల్లా
నీవు అతనిలో యావనప్రాదుర్భావం
జరిగిందని ఆతడు పేను, పడహారువళ్ళ
మీడు ఆడనీ తెలుసుకుంటావు.

ఆతనిలో కలుగుతూవున్న మార్పులంతా ఏమిటి? ఈయన
వనప్రాదుర్భావకాలం ఏమిటి? మపురుషార్థం
యొక్క (Sex) యొక్క పుష్కలత్వం. ఇటీవరకు
ఈసెక్సుభావం అతనిని ద్రాణమైవుండినది.
ఇప్పుడు చులత్వంపొందింది. ఇక జీవితావరకూ
అది ఆతనితోనే వుండితుంది.

పండ్రెండువళ్ళు నిండిన ఆడబిడ్డ జీవయాత్రలో
మగబిడ్డతో కుడివచ్చిన మార్గాన్నే
ఇంతవరకు అబిడ్డకు తోక్కుతూవచ్చి

పురుషుణ్ణి చూడండి. అతడు పద
 ఋతు ఏళ్ళకి నూనూగుమీసాల
 రాత్నయకావనుడు. పై పెదవిమీద
 వడలమీద వెంట్రుకలు మొలవ
 నికి ప్రారంభిస్తాయి. కొంతకా
 తరకు అతడు వానిని అంతగుర్తిం
 ను. కాని అతనిస్నేహితులు పూ

ఇక యశావంతప్రాదుర్భావకా
లంలా స్త్రీలా కానవచ్చేమార్పు
లు ఇంతకంటే ప్రస్ఫుటాలై వుం
టాయి, ఆమె ఇప్పుడు ఋనుపటి
వలె తలనుంచి పాదాలవరకూ ఒకే

శ్రీవిషయంలో వైరుషులకు
వలె పైకివచ్చే వ్యూహాలులేవు.
అండాశయాలు ఇప్పుడు ఆడుకోరీరం
లో పనిచేస్తూవుంటాయి. స్తనాల
లో, నితంబాలలో, విగ్రహంలో
వచ్చినమార్పులు ఆమెకామపురు
షార్థంయొక్క ప్రయోజనాన్ని పొం
దడానికి సంసిద్ధురాలైవున్నదనే
విషయాన్ని లోకానికి తెలియచే
సాయి.

న అనాల పోస్తు బిళ్లలు పంపి తే

- అనే ఐదు కడుపుబ్బ నవ్వించు హాస్యగ్రంథాలు పోటీజే
మేమే భరించి మీకు పంపిస్తాము.

అంధభూమి బుక్కుడిపో, వేపరి పోవ్వు, మద్రాసు.

(92-వ, షోడో తరుణం.)

'యోగదీప్తికాచ ||'

(సుశ్రుత, సూత్ర, ఆ. 7)

నాడీయంత్రములు ప్రథానముగా ఇరువదివిధములు. ఇవి అనేకత్రకారములుగలవి. కొన్ని యొక్కవైపున ముఖముగలవి, మరికొన్ని రెండువైపులనూ ముఖముగలవి. ఇవి అనేకవిధములుగా నుపయోగింపబడును. ప్రోతస్ఫులయందలి శల్కములను దీయుటకును, కోగపరీక్ష జేయుటకును, ప్రోతోవ్యూరములలోగాని, ప్రజాదులయందుగాని ఉండు చీము మొదలైన ముఖములను పీల్చివేయుటకును శస్త్రకర్మ, తూరకర్మ, అగ్నికర్మ, ప్రత్యాశనము, బౌషధప్రయోగము మొదలగు కర్మలను సుగువుగా జేయుటకును, ఉపయోగింపబడును. వీటిలావు పొడవు ప్రోతోమార్గానుసారముగా నుండును.

యంత్రకర్మలు

"నిష్ఠాతన పూరణ బంధన పూహన వర్తన చాలన వివర్తన వివరణ పీడన మార్గవిశోధన వికర్షణ ఆహరణ ఆంఛన ఉన్నమనవినమన భంజన ఉన్మథన ఆచూషణ ఏషణ దారణ ఋజూకరణ ప్రత్యాశన ప్రథమన ప్రమార్దనాని చతుర్వింశతిః । స్వబుధ్యాచాపి విభజేత్ యంత్రకర్మాణిబుద్ధిమూఁ । అసంఖ్యేయవికల్పత్వాత్ శల్యానామితినిశ్చయః॥"

(సుశ్రుత, సూత్ర, ఆ. 7)

వెనుకకు ముందుకు కుదుల్చుట, నింపుట, కట్టుట, తెగగోనీ పైకెత్తుట, గుండ్రముగాజేయుట, కదిలించుట, త్రోయుట, పెద్దదిచేయుట, వత్తుట, ప్రోతోమార్గములను పరిశుభ్రపరుచుట, బలిమినిలాగుట, బయల్పరుచుట, బయటకు కొంచెముగా తెచ్చుట, పైకెత్తుట, వంచుట, విరుచుట, కలుపుట, పీల్చుట, పెదకుట, బద్దలుకొట్టుట, తిన్నగాజేయుట, కడుగుట, ఊదుట, తుడుచుట ఇట్లు యంత్రకర్మలు ఇరువది నాలుగువిధములు. వర్ణానుగుణము తనబుద్ధివిశేషముచే నింకను

అలోచించి అనేకరీతుల యంత్రములను వచ్చును.

శస్త్రప్రణిధానమ్

"శస్త్రప్రణిధానం పునశ్చేదనభేదన వ్యధానాదేఖనోత్పాటన ప్రచ్ఛేదనేవనైషణ తూరజవసశ్చేతి॥"

(చరక, సూత్ర, 11 ఆ. 55 శ్లో)

శస్త్రప్రయోగమునది చేదించుట, భేదించుట, పొడుచుట, కత్తిరించుట, చీల్చుట, పెరికివేయుట, కాటువేయుట, కట్టుట, నూదులు, శలాకులు, కొట్టుములు, జొనిపి కోధించుట, తూరముచే పొక్కించుట, జలగలను గరిపించుట మొదలగునవి.

శస్త్రకృత్యములు

"ఉత్పాట్యపాట్య సీవైవ్యవేఖ్యవ్రశ్చిన ఛేద్యం భేద్యం వ్యథోమంథో గ్రహోదావాశ్చరీతి యాః॥"

(వాగ్భట, సూత్ర, ఆ 26, శ్లో 28)

పెరిగించుట, చీల్చుట, కట్టుట, త్రణహర్షమును పరిశీలుట, గీచుట, చెక్కుట, పొడుచుట, చేదించుట, క్రొట్టుచేయుట, భేదించుట, కలుపుట, పట్టుకొనుట, కొల్చుట అనివి శస్త్రకృత్యములు.

గీటుంచిన విషయమంతయు సాధారణముగా నాడీయంత్రములచేతను, నూచీ, కూర్చయిత్యాది శస్త్రములచేతను పోషిపతగిన కర్మలను చెలువున్న. ఇంకను నూచి, కూర్చ, త్రిశూల్ ఇత్యాది సాధనముల వర్తన వివరింపతగియున్నది గాని వీరికి భీతిచే వ్రాయజాలకున్నాను. నాడీయంత్రనిర్మాణము, తాళేదములు అష్టాంగహృదియమున గాని, సుశ్రుతమువలె నాడనవచ్చును.

ఒకవేళ ఇట్టియంత్రములుగాని, శస్త్రములుగాని పుష్కరేతనిగాని, ఇక్కడ జూపబడినవి తెలిపాని కన్వయించు

గాని జెప్పవారికి ఇరుగో, సుక్రకుడు, ఇతరములను
సమాధానము. ఇట్లు సంబంధించువారుందురుగోకాలో
తగునమాదానమును ముందుగానే జెప్పియున్నాడు.

అనేకరూపకార్యాణి యంత్రాణి వివిధాన్యతః |
స్య కల్పయేద్భూధ్యామ్”

(వాగ్భట, సూత్ర. ఆ. 25 శ్లో)

యంత్రములు అనేక ఆకారములు, అనేక కృత్యములు
విగా పుండును. కొబ్బటిబుద్ధితే బాగుగా నాలోచించి
వివిధకార్యముల కనుగుణముగా నిర్మించుకోవలెను.

“సాహస్యాదాగమా దుపదేశాదన్యయంత్రదర్శ
స్యక్తితత్త్వ కారయేత్”

(సుశ్రుత, సూత్ర ఆ. 7)

కొన్నిటిని సాహస్యమువల్లను, కొన్నిటిని కాస్త్రజ్ఞానము
వల్లను, కొన్నిటిని గురూపదేశమువల్లను, మరికొన్నిటిని యితర
యంత్రముల జూచుటవల్లను, మిగిలినవి ఊహవల్లను జేయ
వలెను.

యదైద్యకాస్త్రమున ఇట్టిపనులకు తగుయంత్రసాధన
ములు లేదని వాదసౌకర్యమునకై, అంగీకరించినను, అవసర
మునుబట్టి సూత్రయంత్రపరికరముల నిర్మించుకొనుటకుగాని,
వాడుతున్నగాని కాస్త్రకారులు వైవిధ్యముగా ననుజ్ఞయిచ్చియు
న్నట్లు. నేడు ‘ఇకజక్షు’లకై వాడబడు పలురకములు
వివిధాద్ధ దేశకాలపరిస్థితులనుబట్టి అందరును పరిగ్రహింప
వలెననుటకుగాడ కాస్త్రరీత్యా వైవాక్యములవల్ల సిద్ధించు
చున్నది. ఈపరిస్థితులలో ఔషధమును శరీరములోనికి ప్రవేశ
పెట్టుటయంత్రసాధనము మనకులేదనిగాని, వికచేత లేకు
న్నను మరికాదనిని, పరిగ్రహింపరాదనిగాని చెప్పవారుం
డు.

“The Nadi or tubular instruments are
meant to serve many purposes and are of
various kinds. They are open either at
one or both ends and are used for extraction
of foreign substances from the natural out-
lets of the body and also as diagnostic
apparatuses for inspection of diseases in the

canals. They are the means of sucking out
fluid-discharges, such as pus etc, from
cavities and they facilitate the perfor-
mance of other operations. They vary in
length and diameter in proportion to the
different sizes of the outer canals of the
body, or according to the variety of the
purposes to be served by them. The tubu-
lar instruments, of which twenty kinds are
mentioned, are to be used for fistula-in-ano, haemorrhoids, tumours, abscesses, injections
into the rectum, vagina and urethra, hydro-
cele, ascites, inhalations, stricture of Urethra
and rectum and Cupping.”

Yaminibhushan Roy-

(The Presidential address 7th All India
Ayurvedic Conference, Madras)

రోగులకు పుష్టికొరకై నేయి, మాంసరసములు, జంతు
పులరక్తము, అండరసములు, పాలు ఇత్యాది ద్రవ్యములను
పక్ష్యాశయములోనికి ఎక్కించువిధమును సుక్రకుడు వర్ణించి
యున్నాడు.

ఆక్షేపములు-సమాధానము

ముందుజెప్పిన విషయములనుబట్టి ‘ఇకజక్షు’ అనగా
ఔషధమునుగాని ఆహారమునుగాని శరీరాంతర్యాగములోనికి
రక్తధాతువుతో కలియునట్లుగాగాని, వివిధాశయములలో
నికి, మిగిలినధాతువులతో కలియునట్లుగాగాని, తగుపనిము
ట్టుతో ప్రవేశపెట్టుటయనియు, ఈపద్ధతులు, ప్రాచ్యుపా
క్యాత్య వైద్యకాస్త్రములయందు వివరింపబడి, కాస్త్రగమ్యుర
మై ఆచరణలోనున్న తేననియు నిర్ధారణయగుచున్నది.

ఇక నీవిషయము ఆయుర్వేదవైద్యకాస్త్రగమ్యురమే యగు
నో, ఆకాస్త్రమునందు జెప్పబడిన సాధనములతో, ఆ ఔష
ధములనేవాడక, నవీనపరికరములతో, నవీనాషధములను, ఏల
వాడుచున్నారను ఆక్షేపణరాగలదు. ఈప్రశ్నకు లోకప్రవృ
త్తియే సమాధానమియ్యగలదు. దేశకాలపరిస్థితులనుబట్టి మా
ర్పునొందనిదేదియునులేదు. చైతన్యముయనుగు లోకము యెడ
తెగక అభివృద్ధినిొందుచున్నప్పుడు, లోకీకరమునుగోరి ప్ర

గర్భిణి కాస్త్రములును అభివృద్ధి నొందుచుండుట సమాజము. విజ్ఞానము తెల్ల విరియుచున్న యీ రోజులలో నేటిపరికరము లను, విజ్ఞానమును నిరాకరించి, వెనుకకుపోదలచుట 'ఏటికి యెదురీదుట' వంటిదగును. మనుపటి నాడీయంత్రనిర్మాణము కంటే, నేటి 'సిరంజి' నిర్మాణము నాజాకుగా నున్నప్పుడు, మనము దానిని వాడుట తప్పకునేని, ఇట్టి సౌకర్యములను ఉపయోగించుకొలేని మనము ఈకాలమున ఉండుటయే ఒకతప్పు గావచ్చును.

ఈ విషయమునగూడ కాస్త్రకారులు సమాధానము చెప్పి యేదొనర్చారు. మనకాస్త్రమునందు లేనివైనను, గణకరమైన నూతనద్రవ్యములను గ్రహించి, మనము వాడవచ్చుననుటకు, పూర్వాచార్యులే మనకు ప్రమాణము. 'తదేవయంత్రం బైషజ్యం యదారోగ్యాయకల్పతే' అను చరకవాక్యము ఏమి చెప్పుచున్నది? భావమిక్రాచార్యుడు యెన్నిక్రాత్తద్రవ్యములను తనగ్రంథమునందు జేర్చలేదు? నేడు మనము నిత్యోపయోగములోనాడు ద్రవ్యములన్నియు మనదేశపువేనా? ఈవాదమునే నిలువబెట్టజూచినచో 'నేడు మనకుండెడి బౌషధద్రవ్యములలో ఉపయోగకరమైన కొన్ని అమూల్యవధములనే విడువవలసివచ్చును. నల్లమందు, ఫిరంగిచెక్క, కిర్రూరం, వస, బాము, లేవల్చిన్ని, అక్కలకజ్జి వీటిని మనము విడనాడగలమా? తుదకు మిశపకాయ, పొగాకు మనము వాడకుండ నుండగలమా? జగత్తునందు బౌషధముగా నుపయోగపడని ద్రవ్యమేదీ? సర్వమును బౌషధమయమే!'' వని ఉపయోగమును గుర్తించి ఉపయోగించుకొనుటయే బుద్ధివంతులగుట వైద్యునిధర్మము. మానవబాధానివారణమే వైద్యకాస్త్ర ప్రయోజనము. మనకు లేనిద్రవ్యము లెక్కడివైనను ఉపయోగకరములైనచో, ఆయుర్వేద వైద్యకాస్త్రానుసారముగ వాటి రసవీర్యవిపాకాదులను పరిశీలించి వాడుటకు, ఈకాస్త్ర మర్యాదల నెరిగినవా రెవరును అధ్యంతరపెట్టవలరు.

ముగింపు

నూదిమందులన్న ప్రజలలో కొంతవ్యామోహమును, వైద్యులకు కొంతరాపిడియు ఉన్నమాట వాస్తవము. అందుకని ఏటికేమీటికి నూదిమందులనేవాడి, నూదికింతలేటుచొప్పున వనూలుచేయు వైద్యులును లేకపోలేదు. ఇంతకు 'నేనిక్కడ చెప్పబూనినది 'ఇకాజ్ఞాన' పద్ధతి ఆయుర్వేదజ్ఞులకు నూతన

వైద్యపద్ధతి. అందు కిమీతులైనవారు అవసరమునుబట్టి తాతమునుగోరి వాడవచ్చుననియేగాని, విచక్షణలేకుండ నూదిమందులవాడమనియు, వాడుట మంచిదనియు జెప్పరాదు. అసలు యీపద్ధతి మంచిదికాదని వాదించు వైద్యులగురు. వైద్యపద్ధతులును గలవు. అవిషయము నేనిక్కడ చర్చించబూనలేదు. ఇందు నమ్మకముండి వాడగోరువారి విషయమే నే దెలుపునది.

కొందరు ఆయుర్వేదముయొక్క ప్రాథమికసిద్ధాంతాలేవో యెరుంగుటకుగూడ శ్రద్ధవహింపకయే, ఆయుర్వేదము అదిలే దిదిలేదనియు, అభివృద్ధిలేక అణగారియున్న సాతత్వమునియు ఒకవంక నిరసించుచు, మరొకవంక ముక్తితుల్య ఆయుర్వేదవైద్యులైనవయిన నూతనపరికరములనుగాని యోగకరమైన యితరద్రవ్యములనుగాని వాడి, రోగులను చింపినచో, అట్టివైద్యులు 'కలితీ' వైద్యునియు, కాష్టానకూన్యలాచరించు సంచికట్టువైద్యమే స్వచ్ఛాయముదమనియు వాదింతురు. ఇట్టి విమర్శకులు, విస్తృతవిజ్ఞానసంభరితమైన ఆయుర్వేదకాస్త్రముయొక్క మూలసిద్ధాంతాలనునెరుంగ, యింనుక శ్రద్ధవహించినను, ఆయుర్వేదప్రచార సక్రమమార్గముల జరిగినను, ఈకాస్త్రము కేవలము ఘనుట టికి మాత్రము ఉపయోగించునదేగాక, జీవజాలమునకంత సంబంధించిన వైద్యకాస్త్రమని, ఆయుర్వేదశబ్దముయొక్క అవయవార్థమునుబట్టియే తెలుసుకొగలరు. ('అయుర్వేద విదంతి, వేత్తివా ఆయుర్వేదః' - అనగా ఆయుర్వేదము పొందుట లేక తెలుసుకొనుటయే ఆయుర్వేదము) విజ్ఞాన అన్ని వైద్యముల పరమార్థము 'ఆయుర్వేదమే' యగు గ్రహింపగలరు.

అయ్య ర్వేదము - భాగము

ఆంధ్రభూమి

సచిత్రాంధ్ర మాసపత్రిక :

సంపత్నర సంఖ్య
విడి సంచిక

౧-౪-౧౨
౦-౨-౦౨

ఆంధ్రభూమి, వేవేరి, మద్రాసు.

అయ్య ర్వేదము - భాగము

సు
ర
స
మ
స
ర
స
ర
స
మ

ఖరోగముల

లన బాధపడు అన్ని వ

ములవారు వేటూరి,

దరశాస్త్రిగారి సువర్ణ సుం

ర రసమును వాడిన, శరీ

మునకు బంగా

మువలె కాంతిగలిగి

వా వ్యాధులన్నియు నిర్మూల

కాగలవని విన్నవించు

మీ విశ్వాసపాత్రులు

ఆర్షరసాయనశాల,

ముక్త్యాల (కృష్ణా).

ముస్లింలీగు కార్యాలయద్వారమున బిచ్చపుగిన్నెతో నిలిచినకాంగ్రెస్ హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనం

రనినప్పటికి హిందూ మహమ్మదీయసమస్యపరిష్కారమునకు నడుమాత్రము కా

హిందూ మహాసభతో సంప్రదింపక కాంగ్రెస్ ముస్లిం లీగుతో రాజీపడి హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనమును సాధింపజాలదు.

రచయిత

ఎ. వి. సీతారామయ్య, ఎం. ఏ., యల్. యల్. బి.

స్వరాజ్యసంపాదనకొరకు దేశము లోని అన్ని పార్టీలవారు అన్ని జాతుల వారు ఏకముగావాలని అందరూచొప్పు కుంటారు. అందుకుగాను కాంగ్రెసు— ఎక్కువమంది సభ్యులను తమపట్టిలో గల రాజకీయసంస్థ— శక్తివంచనలేకుండా పనిచేయసంకల్పించుకొనినట్లు తెలియుచున్నది. ఈవివిధజాతుల సమ్మేళన సందర్భంలో హిందూమహమ్మదీయసమ్మేళన ఒకతీవ్రసమన్వయక్రింద పరిణమించినది. కానీ కాంగ్రెసు ఈసమస్యపరిష్కారములో ఎంతవరకు బుద్ధిమతమును యోగించి నిష్పాక్షికముగా సక్రిమముగా ప్రవర్తించుచున్నది అనువిషయం ప్రతిహిందువుడూ ఆలోచించునని నానమ్మకం.

నాబుద్ధికి కాంగ్రెసు ఈసమస్యపరిష్కారమునకుగాను, చాలతక్కువమంది ప్రాతినిధ్యముగల సంస్థయని తనేచెప్పునటువంటి ముస్లింలీగుకార్యాలయద్వారమున బిచ్చపుగిన్నెను పట్టుకొని యాచించుచున్నట్లు కనపడుచున్నది. మొదటి

సంచి హిందూమహమ్మదీయసమస్య పరిష్కారములో కాంగ్రెసు తప్పదోవ నేనడచుచున్నదని ధైర్యముతో తీవ్రముగా ఆలోచించు ప్రతివానికిని తోపకమానదు. కాంగ్రెసులో హిందువులున్నారు. ముసల్మానులున్నారు. వేలకొలది! అటువంటిసమయమున హిందూమహమ్మదీయసభ్యులతో కూడుకొనిన స్రముఖరాజకీయసంస్థ— కాంగ్రెసు, మహమ్మదీయలలో చాలకొద్దిమందికిమాత్రమే ప్రాతినిధ్యమువహించుచున్నదని తాముగ్రహించిన ముస్లింలీగుతో రాయబారములు ఏల జరుపవలసివచ్చుచున్నదో తెలియుటలేదు. నిజమైన హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనమునకు ముస్లింలీగుసభ్యులే కారకులుకాగలరని కాంగ్రెసునకు తోచిన పక్షమైన వారు చాలకొద్దిమంది మహమ్మదీయులకు ప్రాతినిధ్యమువహించుచున్నారనిచెప్పట హాస్యాస్పదము. ముస్లింలీగు సభ్యులు సంఖ్యలో ఎంతకొద్దిమంది మహమ్మదీయులకు ప్రాతినిధ్యము వహించువా

మహమ్మలని బహిరంగముగా చొప్పుకొంటు కనీసధర్మము కాంగ్రెసునకు. హిందూమహమ్మదీయ సమస్యపరిష్కారమునకు బాసటకాగల మహమ్మదీయవర్గమునకు వీరు ప్రతినిధులనిమాత్రము చెప్పవచ్చును. పరిపక్వమైన హిందూమహమ్మదీయసమ్మేళనమునకు అవసరమైన మంది మహమ్మదీయులకు ఈముస్లింలీగుసభ్యులు ప్రతినిధులనిచెప్పవచ్చును. కాపొయినయడల కాంగ్రెసువంటి సంస్థ రాయబారముజరుపవలసిన అవసరముకనుపట్టదు. తమసభ్యత్వపుపట్టితో వేలకొలది మహమ్మదీయులు కలిగి ఒక 'చిన్నవర్గము' నకు ప్రాతినిధ్యమువహించుచున్న ముస్లింలీగు సభ్యులతో హిందూమహమ్మదీయసమ్మేళనమునకు రాయబారములు జరుపుచున్న కాంగ్రెసు హిందూజాతియొక్క హక్కులరక్షణకొరకు ఏర్పడియున్న ఒకసంస్థయని హిందూమహాసభను ఏలవదలివేసివేల తెలియకున్నది? కాంగ్రెసు మహమ్మదీయులు మహమ్మదీయజనసంఖ్యకంటెక్కు ప్రాతినిధ్యమువహింపలేకున్న కాంగ్రెసు హిందువులు హిందువులందరికీరపున ఎక్కువమాట్లాడగలరని కాంగ్రెసునకుతోచినదల ఆశ్చర్యముగానున్నది. హిందూమహమ్మదీయసమస్యపరిష్కారమునకు ముస్లింలీగుసభ్యులతోడి సంప్రదింపులే అత్యవసరమైన ఎన్నో వేలరెట్లుబలమయిన సందాయగు హిందూమహాసభతో సంప్రదింపవారిలాగీ కారములొందనిదే ఎట్టిసమస్యపరిష్కారమును నిరర్థకమైనదని కాంగ్రెసు

ఈ గుర్తింపుట అవసరము, మహాసభ
అనుమతిలేకుండా కాంగ్రెసు ముస్లింలీగు
సభ్యులతోపాటు రమునకు వచ్చినను అది
వాస్తవము అమోదకరము కాదు. హిం
దూభూతరపున మాట్లాడకలిగినది ఒక
మహాసభయే గాని కాంగ్రెసుకూడకాదని
జాతీయ నాయకులు ఎంతర్వరలో గుర్తిం
పించి చాలికి ఈ సమస్యపరిష్కారమునకు
మార్గం అంతమందిది. ముస్లింలీగునకు యిది
సభకును యిప్పుడునుగూడ అవసరమైన
ప్రాముఖ్యత యిచ్చుచున్నది కాంగ్రెసే.
హిందూమహమ్మదీయ మైక్రో నమునకు
నిజముగా కారకులు గాదగ్గ మూడే, సావ
ర్ణ్యమునంటినాయకులు అనేకవర్గాయ
ములు మహాసభయొక్క ఆశయములను
వికసింపచుచు ఈ సమస్యపరిష్కారము
కై తామెంతయునుచులు గానున్నారో
తెలియజేసియున్నారు. కాని కాంగ్రెసు
మాత్రము ఈవిషయము గుర్తించదలచి
నట్లు కనపడదు. ఇప్పుడు ముస్లింలీగు
సభ్యులే ముందంజవేసి కాంగ్రెసు హిం
దూభూతరపక్షమున మాట్లాడగలదనియు
కాంగ్రెసు ముస్లింలీగులను అభ్యర్థి
జరిగిన కొండబడికను మహాసభ వారు
కొరించరనియును, కాంగ్రెసు ముందే
కొనసాగివ్యవలయునని కోరియున్నారు.
మహాసభవారు అంగీకరించని హిందూ మ
హమ్మదీయ సమస్యపరిష్కారపు వాడం
బడిక ఎంతమాత్రం పనికిరాదని గుర్తించినందు
నందు, గుర్తింపుటయేగాక అది కాంగ్రె
సకు చెప్పటయును చేసినందుకు ముస్లిం
లీగును అభినందించవలసియున్నది. ఈ
సభముగా కాంగ్రెసు ముస్లింలీగుతో
కొండబడిక చేసుకొనుటనుమందు మహా
సభవారితో సంప్రదించి వారిఅంగీకార

మును బొందవలసిన అవసరమేర్పడినది.
ఈసలహా సంవత్సరములక్రిందటనే హిం
దూనాయకులు ఇచ్చియున్నారు.

కాని కాంగ్రెసు యింకను అదేవిధ
ముగ మహాసభనువదలి లీగుతో రాయబా
రములుజరిపి ఏదైన ఒకవొడంబడిక చే
ర్పరుచుకొనినచో దానివలన నేకక్లిష్ట
పరిస్థితులు ఏర్పడగలవు. ఇటీవల డాక్ట
రు మూంజీ తెలియపరచినవిధముగా వొ
డంబడికను సమర్థించు కాంగ్రెసుహిందు
వులును వొడంబడికను నిరసించుమహా
సభహిందువులును పోరాడుట తటస్థిం
చును. జిన్నాప్రభృతులకు తృప్తికరము
గా వొడంబడిక గావించుకొనుటలో
రాజకీయపు టెక్నీగిలదని కోందరనుకొన
వచ్చును ఇప్పుడు జిన్నా ప్రభృతులకు
తృప్తికలిగించిన రేపు ఫేడరేషను నెదిరిం
చుటలో వారు కాంగ్రెసునకు తోడ్పడెద
రని అనుకొనినపక్షమున అదిఅవసరమని
గూడ తెలియగలదు. ఎందువలననగా
డాక్టరు మూంజీ చూపినవిధముగా భార
తకాసనసభలో హిందువులే యెక్కువ
మంది సభ్యులుగానుండుటయు, అందు
వలననే సింధురాష్ట్రమును విడదీయుట
యు, రాష్ట్రప్రభుత్వములను అధికార
ముటుయిచ్చుటయు జరుగవలెనని జిన్నా
కోరుట జరుగుచున్నదని తెలియగలదు.
ఇటువంటి పరిస్థితులలో యింతటివనూ
కరమగు విధానము కాంగ్రెసుఅవలంబిం
చుట కేమికారణమో తెలియకున్నది.

ఇప్పటికిని మించినదిలేదు నిజముగా
హిందూమహమ్మదీయ సమైక్యతమే కా
వలయునని కాంగ్రెసు కోరినపక్షమున,
హిందూసభ నాయకులను, ముస్లింలీగు నా

యకులను ఒకచోటచేర్చి తనకు(కాంగ్రెసు
నకు) గల పలుకుబడి బుద్ధికుళిత వినియో
గించి కార్యమున కొనసాగించుట కాం
గ్రెసునకు తగియున్నది. అదీయే శక్తిష్ట
సమస్యపరిష్కారమునకు సరియైనమా
ర్గము. అప్పుడే రాజుబాతులయొక్క
మతసాంఘికరాజకీయవాక్కులు రక్షింప
బడి నిజమైనసమైక్యత ఏర్పడగలదు.

ఇటీవలనే ఎక్కడోచదివినట్లు జ్ఞాప
కము ప్రపంచకాంతికాలయుననినచో
హిట్లరు, మసోలీనీ, ప్లానినలను సమావేశ
పరచి సంప్రతించుకొననట్లు చేసినయడల
కొంతకరకు ఆకవుండునని బాన్సుబరీ
వాక్రుచ్చియున్నాడు కాంతిసమావేశ
ములు, కాంతిప్రచారములు, జాతిసమితి
సమావేశములు నిరర్థకములు. తగుసమ
స్యపరిష్కారము ఎవరిహస్తములందిమి
డియున్నదో గ్రహింపక అనవసరపుసమా
వేశము లెన్నిచేసిన కేమిలాభము కి

అదేవిధముగ నిర్వీర్యమైన హిందూమ
హమ్మదీయ సమస్యపరిష్కారమే కాన
లయునన్నచో కాంగ్రెసు తనపలుకుబడి
తో జిన్నా, మూంజీలను ఒకచోటచేర్చి
ఒకరిఅభిప్రాయమును ఒకరు గుర్తించు
నట్లుచేసి ప్రయత్నించిన లాభముండును.
జిన్నా-మూంజీలు సంప్రతించి ఏర్పాటు
చేసినవొడంబడిక హిందూమహమ్మదీయ
సమైక్యతనునకు పునాదివేయగలదుగాని
సుభాషబాబు, జవహర్లాలు మరీషింఖిలే
గాంధీగారి ప్రతినిధులుతెల్లీ ఏర్పరచినను
ప్రయోజనముండదు. దీనిని కాంగ్రెసు
ఎంతర్వరలో గుర్తించిన నంతమందిది.
అంతవరకు సమస్యపరిష్కారము కాగి
తము పైననే.

భాగ్యవంతులు బీదవారిని గురించి ఆలోచనచేయకపోతే కలిగే ఫలితం మనదేశంలో సామ్యవాదప్రబల్యం

కామరాజు
వకీల
శంకర్

ఈ గ్రహించారు. నిజంబాడా అంతే.

సామ్యవాదధర్మాలన్నీ పూర్వం మన ఆచార వ్యవహారాల్లో ప్రచ్ఛన్నమై వుండేవి. ధనతత్వంమీద ఆధారపడిన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం ప్రచ్ఛన్నమైయుండిన సామ్యవాదధర్మాల నన్నంటిని ప్రలుప్తముచేయ ప్రయత్నించినది. ఇందుకు రోపించి సామ్యవాదదేవత నేడు భారతదేశమున ప్రత్యక్షమై ప్రత్యక్ష కార్యచరణకు కడంగుచున్నది. దీనివలని దుష్ఫలితాలు తప్పించుకోవాలనుకొన్నచో ధనవంతులు ఏమిచేయాలి?

రచయిత.

జమిలి నమ్మాళ్వార్

దేశంలో సామ్యవాద ప్రచారం చాలా హెచ్చిపోయినది. కాంగ్రెసు మహా సంస్థలోకూడా చీలికలు ఏర్పడి, యువ భువంతా సామ్యవాదులై నారు. ప్రతిపక్షంలోను, వీరున్నట్లు చూపించుచూనే యున్నారు. ఇందు ముఖ్యంగా దేశానికై అన్నివిధాల త్యాగంచేసి, జైలుకు వెళ్ళి పోయి, కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు అమలులోనికి వచ్చినతరువాతకూడా, ఏవిధమైన జీవనసదుపాయాలు లేనివారు హెచ్చుమంది. కాంగ్రెసువారు, ప్రభుత్వాలు కూడా యీ దేశభక్తులను గురిగా చూడడంలేదు. వీరికి కష్టమైతే దేశోపకార కముగా కేయం కార్యక్రమమేలేదు. వీరి యునికే ముఱచినారేమి అని సందేహము కలుగుతూవున్నది. ఈవేయోగించుకుంటే వీరికి సామ్యధర్మాలు సామాన్య విషయాల్లో, నిర్మాణకార్యక్రమంలో దేశాన్ని అన్నివిధాల అభివృద్ధిలోనికి తీసికొనిరావడానికి, అవసరమైతే దేశం

నిమిత్తం మాన, ధనప్రాజాలను త్యాగం చేయడానికి యుపకరిస్తాయనే విషయము పార్లమెంటు ఎటుగనిది కాదు.

ఇట్టి పరిస్థితులలో వారిరుంగు ఒక విధమైన నిస్పృహ కలుగడంలో ఆశ్చర్యపడ నవసరములేదు. ఈదేశభక్తులు, గత యుద్ధమాలలో దేశమంతా ప్రచారంచేసి, పరిస్థితులు చూశారు. దేశంలో దారిద్ర్యదేవతాసృత్యం కన్నులారచూచినారు. వీరిలో చాలమంది ఆదారిద్ర్యదేవత బిడ్డలుగానే యున్నారు.

ఈ పరిస్థితులన్నీ చూచినప్పుడు, బుర్రగల ప్రతివాడు ఆలోచింపకపోడు- వీటికి యున్న కారణాలు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత, దేశంలో నలుగురి దగ్గిరాయుండే ధనమంతా, ఏదోకొద్దిమంది చేతులలోకి పోతున్నదని, భాగ్యవంతులు యింకా భాగ్యవంతులవుతున్నారని, బీదవాండ్లు యింకా బీదవాండ్లు

పూర్వం మనదేశంలో సుఖసావిధులు, దేవాలయాలు, ఆధిభిక్షాదులచదివెత్తులు, పనువుకుంకాలు, పూర్వులు ఉండేవి. వున్నట్లును నాణ్యతలు పంచి, ఒకభాగం ధర్మచెయ్యడానికి ఒకభాగం అనుభవించాలని, ఒకభాగం భూస్థావీతంచేయాలని, ఒకభాగం పాఠశాలలో పెట్టాలని నియమాలు-చాతుశ్రమాలపద్ధతులు, యివన్నీ ఒకవిధంకష్టకాలంలో వున్నవాడని అడుక్కొని, ఖర్చులో వున్నవానికి సహాయం వుండడానికి, డబ్బు ఒకచోట చేతుకొని కుండా పదిమందిచేతులలో అడుచు, ద్రవ్యం తగ్గడానికి ఏర్పడాలిచారాలు, వీన్నీ ఇవ్వడు తారుమార్చే నాయి. వీళ్ళవాడేయమనాతీరే అన్నట్లు పరిస్థితు మారి నాయి.

ధనవంతుడు దోచాదోచాత మిక్కిలి ధనవంతుడవుతున్నాడు. పేదలకు పేదలుకట్టుకొంటున్నాడు. భాగ్యవంతు అనుభవములేని పరిస్థితులలో వున్నాడు. బీదలగోడు అతనికి పట్టనేవట్టులేదు.

బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం కూడా పరిస్థితులభుత్వం. ధనవాదతత్వమీద ఆధారపడియున్నది. ధనసంపాదనలోనే సామ్రాజ్యాన్ని నిర్మించి, అట్టి ప్రభుత్వంలోనే దానినికాపాడుకొంటూవున్నాడు. ఈసామ్రాజ్యవలన ధనసంపాదనకు చేస్తుండనేవిషయం వేరేవిషయం. కొలది లాభంసంపాదిస్తున్నప్పుడు మాత్రమే. తమసంపాదనకు సహాయంగా ఉండడానికి గాను మనదేశంలోకూడా మేకార్లను సృష్టించింది. ఇకంటెవరూ

జనాభా పెరగడం, తమస్వంతకార్యక్రమం ప్రారంభించుటగా భావించును. దేశస్తుడిచేత ఒక దూరమయి తినిపించి, తాను పదిరూపాయలు తినుచున్నాడు. ఒకస్వదేశస్తుడికి వెలకు రు 4000-లు తీరవచ్చును. అట్లాంటివారిని నూరుమందిని తమవానిని పోషించుకొనవచ్చు. ఒక ఫ్యాక్టరీ నిర్మించి అందులో భారతీయుడికి లాభంచూపించును. తమదేశంలో నూరు ఫ్యాక్టరీలకు పని కల్పించుకొనవచ్చు. చాకగా ముడిసరుకులు కట్టి తమదేశంలో తయారుచేసి తమస్వాభీషణంలోవున్న మనహిందూదేశంవంటి దేశాల్లో హెచ్చుధరకు అమ్ముకొనవచ్చును. ఈవిధంగా లాభాలను సంపాదించుటచే, పరాధీనదేశాల్లో కొంతమందిని బుద్ధిపూర్వకంగా ధనవంతులనుచేసి, వారిని తమక్రిందవుంచుకొని ఆటసాగించడం విదేశపాలకులపద్ధతి.

మనదేశంలో, యీబ్రిటిషువారు ప్రభుత్వం రాకముందు, హవుకార్లులేకపోలేదు. ఇప్పటికంటే మొత్తంమీద హెచ్చుమంది, హెచ్చుధనవంతులు వుండినారని చెప్పకతప్పదు. కాని అప్పటికి, యిప్పటికి ఒకటే భేదం. అప్పుడు ఎంతధనవంతుడైతే అంతభార్యకగుణం కలవాడుగా భావించేవాడు. దయాధర్మాలు ధనంతో పోటు పెరిగేవి. తనవద్దధనం 'పరోపకారాయ' యన్నట్లుగా, తానొకధర్మకర్తగా వుండేవాడు. అతనికి ధనంఒక బద్ధునామాదాలోచేది. సమయంవచ్చినదంటే, ఒకయజ్ఞమో, యాగమోచేసి, 'యావత్సంపద, మృత్ పాత్రకే సామవేత్ నిభూతిం' అను స్థితిలోనికి వచ్చేవారు.

బ్రాహ్మణులకు నిత్యకృత్యములుతప్ప ఏపనిలేదు. క్షత్రియులకు ధర్మపరిపాలన తప్ప ఓడిపోయినవారిని తమఅడుగుమడుగులో పూచి, వారిసర్వసంపదలు ఏదో ఒకటిగా లాగుకొడంలేదు. ఎప్పుడన్నా విలిచినపుడువచ్చి, నజరాయిచ్చుకుంటే

చాలాను. కైత్యులకుధర్మకర్తృత్వమేమైనా జెప్పినవిధానం. కుండ్రులకు భూదేవతారాధన. దేశంలో కాడికవ్వం ఆడేది కరువువుండేదికాదు. ఏపూరిలోమాచినా భోజనానికిసక్రం, పండడానికిమరంగానిదేవాలయంగాని యుండేవి. ఏగృహస్తుమాచినా, సమయానికి ఎవరువస్తారా, వారికి ఆపూటకు అతిథిపూజచేసి, ధన్యులవుతామా అని యింటిగడపదగ్గర కాపలాకాచేవాడు. అవి పూర్వపుపరిస్థితులు. ఇప్పుడో పగిలిపోయింది. తాదామరైనాయి బంగారు తాళపుచేతులు, తాళపుగొలసులతో వుండేవాండ్రయిండ్లముందర బిచ్చగాడిని చూచేవారులేరు. ఇప్పటి హవుకారులు, యీవిషయం ఏమైనా ఆలోచించిరాకే ఈపరిస్థితులకు కారణాలు, ఇందులకు నివారణోపాయాలు వారిచునస్సుల

కప్పుడైన తగల్గున్నవా?

గ్రామాదులలో కరువులువచ్చినప్పుడు గ్రామంలోవారే గింజలుకలవారిండ్లకుపోయి దిబ్బాయించి గింజలు తెచ్చుకొన్నారనీ, యివ్వకపోతే దోచేసేవారనిన్నీ అట్లాంటిసందర్భాలలో ప్రాణహత్యలు కూడా జరిగేవనిన్నీ మాతండ్రిగారుచెప్పితే విన్నాము. కాబట్టి భాగ్యవంతులు, బీదవారినిగురించి ఏవిధమైన ఆలోచనచేయక నిద్రపోతే కలిగే ఫలితం పైనచెప్పినదే.

ఇప్పుడు మనదేశపరిస్థితులు అలాగే వున్నాయి. ఆకలిమంటలు బాగా మండుతున్నాయి. ధనవంతులు మాట్లాడకుండా మూగనోముపట్టారు. దానిఫలితం—సామ్యవాదం.

విప్లవం కావాలి - విప్లవం తేవాలి.

దేశభౌస్వత్యం పెంపొందాలన్నా
దేశోద్యోగంతో తులతూగాలన్నా

విప్లవం తేవాలి - విప్లవం రావాలి.

దేశంలో ఉష్ణరక్తాన్ని ఊరించి
విప్లవకత్తుల్ని కల్పించి-తత్వవిప్లవం
— తెచ్చిననాడు—

దేశోద్యోగానికి లోటుంటుందా!
జీవితోత్సాహానికి హద్దుంటుందా!"

తత్వాన్ని తాదమారుజేసి
అమితబలాన్ని సృష్టించడంలో

స్వామీస్ 'అమృతప్రాశ'

అద్వితీయమైన రసాయనం.

అశ్వినీకుమార్ ఫార్మసీ - నర్సాపురం.

ముంతమామిడికాయ జీడినికూడా మించివుంటుంది వియ్యపు జీడి

వియ్యపు జీడి కూడదు

వియ్యపుజీడి కూడదు—గతికిలే అతకదు అనేసామెతలోని

పాంప్రదాయక అచారానికి నిదర్శనమైన కథ.

రచయిత :

అవ్వారి వాసు దేవ శాస్త్రి

పాఠశాల. ముమారు విడుగుంటరా
కుంది. ప్రకాశితమైన చల్లనిపెరుగాలి
వీస్తున్నది, పురమందిరానికి సమీపంలో
ఒకయిల్లు. ఇంటిముందుచిన్నతోట. పెం
కట్రావు బొనుహాలుకువెళ్ళాలని ముస్తా
బు ఆవుతుంటాడు. తల్లి యిట్లాహెచ్చ
రిస్తుంది. “అబ్బాయీ! మామయ్య మన
మనుకున్న విషయాన్ని గురించి ఏమన్నా
ఆలోచిస్తున్నాడూ? మళ్ళీ యీమధ్య
ఉత్తరంరాసినట్లే కనపడతే”.

“అయన యీవిషయంలో ప్రయత్నం
చేస్తూనే ఉంటాడని నానమ్మకం. అయి
తే అప్రయత్నం మనకెందుకు తెలుపలే
దంటే; అయనదొకస్వభావం. చేసేప్ర
యత్నం ఏమైనా సఫలంఆవుతుందనితో
స్తేనేగాని ఇతరులకుచెప్పడు. అందుకని
ఉత్తరంరాయలేదనుకుంటా”.

“ఏమో ఏంప్రయత్నమో? నామన
గ్గుమాత్రం చాలాతొందరపడుతున్నది.
ఏదన్నా తొందరగా తేలిపోలే బాగుం
టుందని”.

“అవును. మనుమనుకున్నవన్నీ అను
కున్నట్లు జరుగుతమికి. వేళరావాలి,
వలే నేనుబొనుహాలుకువెళ్ళవస్తా” అని

బయలుదేరివెళ్ళాడు. ఆ మాతృదేవతమా
త్రము అట్లే చింతాక్రాంతురాలై కూ
ర్చోని ఆలోచిస్తున్నది. కొడుకుకింతా
యరైవేళ్ళయినా సరిగానిండలేదు. ఎం
డుకో అప్పుడేకొడుకుపెళ్ళికి ఆమెకిదిత
చింత. ఎన్నివేదాంతవాక్యాలు స్మరిస్తే
ఏం. ఎంతమంది ఎన్ని ధైర్యపుమాటలు
చెబితేఏం. ఆమె అచైర్యంమానలేదు.
మాతృహృదయంకాదుమరి, కొడుకు,
కొడలూ ఇద్దరూ కాపరంచేస్తుంటే తాను
చూడకపోతానేమోనని ;

ఎందుకొ హిందూస్త్రీలకింతతొందర?
పుట్టినప్పటినుంచి పెళ్ళి పెళ్ళి అని.
వాళ్ళు ఎట్లాజీవిస్తారో అనే ఆలోచన
గూడలేదు. పెళ్ళిఅలోచననొకటే వాళ్ళ
ముందు తాండవించేది.

* * *

మరునాడుదయం.

“అమ్మా! మామయ్యపుత్తరంరాకాడు.
ఇప్పుడేవచ్చింది”.

“ఏంరాకాడునాయనా! కవరువిప్పి
చదువు”.

భజవాడ,

చిరంజీవి పెంకట్రావుకు అభిరక్షణ
ములు.

వచ్చేదశమిరోజున మియింటికి 1
వ్యక్తివస్తాడు. ఆయన రాజమండ్రికి
మాడిపార్టుమెంటులో ఒకఉద్యోగి.
ఆలోచనే పెరవేరితే అయినే మియ్య
గారుకావాలి. ఆయనను మిక్కిలికా
వంగామాచి తగుబాగ్రతతో క్లుప్తము
సంభాషించి పంపితే తక్కిన సర్వస్వ
యాలు నేను ఉచితరీతిని ఇక్కడను
డెదను. అక్కడ ఆయనను ఎట్లాగో
వింపేది వగైరావిషయాలు సర్వమూ
సిన మాఅక్కగారికి నేను కేరలేలు
నక్కరలేదు.

గ్రహింపుము.

రామకృష్ణరావు.

“నీవుచెప్పినమాట నిజమేరా. వా
దో యీ ఆలోచనలోనేవున్నాడు.గ
లే. ఎప్పుడూ ఆయనొచ్చేది? జువల
డా? సరే అనకాకముందిగా. మర్యా
దేమి? ఎట్లాగో వాచేలైవట్లుచేస్తాగా
నీవుమాత్రం ఆస్తిపాస్తులవిషయం
తొందరపడి ఏమీ మాటయినట్లకు. ము
తెదెడ్డలు అన్న మామాకుయ్యే మామూ
డు. వివరాలు ఆయనకుగాని బాసా
వలెచెప్పు”.

“సరే ఏదోచేస్తానులేకాని అవ
సరగతిగా. నీకన్నీలి నీ. నాటిఅలో
చనలు. అసలీకాంతలో ఆస్తియానే
డెదదు?”

“అ! అట్లాఅనకు. చదువుతోపా
అడిఅలోచించేదే.”

* * *

చిన్నప్పటినుంచీ పెంకట్రావు ౪
పు, సంధ్యావగైరా మంచిచెడ్డలన్నీ
మామే మామూన్నాడు. ఆయన బెజా
లో ఎలెక్ట్రిక్ కంపెనీలో 50 రూ.

నీలు తెచ్చుకుంటున్నాడు. ఆయన పెళ్ళిపేరంటమునూడా చేద్దామని సంకల్పించాడు. మంచియిల్లు, వాకిట్లో సామాన్యమైనతోట తప్ప వెంకట్రావుకి పెట్టేటాస్తులేమీలేననిచెప్పాలి. ఎంభాకంటే పిత్రాధికమైన తక్కినఆస్తి అంతా అతడుచదివిన బి. ఏ. అప్పుకు సరిపోయేదిగావుంది కాబట్టి. ఆ అప్పే ఇప్పుడుతిర్నెట్లయితే యిల్లా, తోటా పూత్రమే మిగులుతది. ఇట్టిపరిస్థితుల్లో ఎట్లాగో తాంత్రికంగా పెళ్ళిచెయ్యాలి మేకలుడికి. ఎట్లాగని ఆలోచన. చాలా తన్నా గాలువేసియాశాడు. ఇంకాప్రయత్నిస్తున్నాడు. ఏమాత్రంకో?

అనుకున్న దశమినాటికే కన్యాదాత వచ్చాడు. భోజనంవగైరా ఏర్పాట్లన్నీ ప్రకటనగా, మర్యాదగా వారింట్లోనే ఏర్పాటుచేశాడు. ఆయన ఆరోజు 10 గంటలకొచ్చి ఆరోజంతావున్నాడు. భోజనం, విక్రాంతి, ఫలహారం వగైరా కాంతేవాలతో పగలుగడిచిపోయింది. రాత్రినూడ ఎక్కడికి వెళ్ళనేలేదు. వెళ్ళకుండావుండేటట్లే ఏదోకాంతేపంచేకారులెండి, తల్లి కొడుకుగూడా. ఎక్కడికైనా వెళ్తే తమ ఆస్తిబంధారం బయట పడుతుందని వాళ్ళనీతి. పిల్లవాడిని, చదువులో తెలివితేటలువగైరామాచి ఆయన వెళ్ళి ఆస్తివగైరావిషయాలు మేనమామతో ఆలోచిస్తే ఆయన అప్పవిషయమినహా తక్కిన అన్నివిషయాలూ మథార్థమేచెప్పాడు. ఆయన సరేనని వెళ్ళి సామాన్యమైనకట్నం నూటపదహార్లు, మామూలుగాఇచ్చే పట్టుగుడ్డలు, తొడిసామానులువగైరా ఇచ్చేఏర్పాటుతో మరలవచ్చి “తథాస్తు” అనుకోని ముహూర్తనిర్ణయంచేసుకొని వెళ్ళాడు. పెళ్ళిలో యీవిషయమంతా కన్యాదాతకు విశదమైంది

అలకరోజున వీళ్ళడిగిన బంగారుచేతి గాలునువగైరా యివ్వలేదని వీళ్ళకుకో

పంపచ్చింది. ఇట్లా మోసపుచ్చిందిగాక అలకకట్నం ఇవ్వలేదనికోపమా? అని వీళ్ళకుఆరిపించింది. ఎందుకు ఇచ్చామని వాళ్ళనుకుంటే ఎందుకుచేసుకున్నామని వీళ్ళనుకుండేపరిస్థితి ఏర్పడింది. చివరకిట్లా పర్యవసానంతేలింది. మూతివియపులతోటి, ముఖంబిట్టిపులతోటి ఎట్లాగో విదురోజులు గడిచిపోయినవి మూడునిద్రలకు కోడలిని తీసుకుపోయినప్పుడు తోటే వెళ్ళినవాళ్ళకు వీళ్ళకు మాటలు మాటలుపెరిగి కలహమయింది. మళ్ళి వీళ్ళు మూడునిద్రలకుపోయినప్పుడు మంగళహారతిలో డబ్బుపెట్టడందగ్గర తగాయిదావచ్చింది. మనస్సులు సరిగ్గాలేనప్పుడు తగాయిదాకు బీజమే ఉండవక్కరలేదు.

దాంతో దీనితో మొత్తంమీద మనస్సులో కోధలు బాగాపెరిగిపోయినవి. దానితో వాళ్ళు ఏడాదిలోపల తీసుకు వెళ్తామని జాబురాసినా సమాధానంలేదు. ఇంకేవిషయంరాసినా సమాధానంలేదు. గవచివ్. ఎక్కడిదొంగలక్కడే. అడపిల్లనిచ్చినవాళ్ళు కొంచెం అడిగిమణిగి ఉండకూడదూ? అని వీళ్ళ ఆభిప్రాయం.

ఎంత అడపిల్లనిచ్చినా వీళ్ళజేసినపనికి వీళ్ళకింకా అడిగిమణిగి ఉండాలా? అని కన్యాదాతలభావం. యీభావాలతోటి భగ్గుననోరభులై నారానూతనదంపతులు.

తరువాత ఆప్రక్క ఇంటివాళ్ళమాటలు కొంచెంఅలకించండి. “మాచారా పాపం. ఆ వెంకట్రావుకాపరం ఎట్లా భగ్గుమైందో” “కాదూమరి. ఆవియ్యోమడు మాడటానికేవచ్చినరోజున ఎక్కడికిపోకుండా వాళ్ళింట్లోనే భోజనంవగైరా అన్నీ ఏర్పాట్లాచేస్తేను మనపెద్దలు ఊరికేచెప్పారా? వియ్యపుజేడికూడదనీ, గతికిలే అతకదనీ, అతికినా యిలాగే ఉంటుంటుందనీ”.

“అ! అలాగా! ఆవియ్యాలవారివిందు నే వియ్యపుజేడి అంటారా ఏం? పాపం అవిడకేం తెలుస్తుందండీ ఈవిషయం. ఇది

వరకు ఆడవియ్యాలందిందా? మగవియ్యాలందిందా? పోనీ వచ్చిన ఆవియ్యంకుడికైనా తెలియకపోయిందా యీవిషయం?”

“అ! ఇంగ్లీషునాననేతప్ప తెలుగు సంప్రదాయాల వాసనై నా ఎరుగని ఆయనకేం తెలుస్తుంది. పాపం”.

“అ! అదాకథ? ఈజేడి మామిడి కాయజేడినికూడ మించిపోయిందే?”

మీపాపలకు

వేలకొలదిగ తల్లిదండ్రులు భావించునట్లు పిల్లలే గొప్ప విలువగల సంపదగా మీరును భావించుచో వారు తమ ముద్దుబిడ్డలు బలారోగ్యములు కలిగియుండుటకు అవలంబించిన విధానమునే మీరును అవలంబించి వారివలె మీరును మీ పాపలకు

పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

బాలభాస్కర

వలనిలా భమును చేకూర్తురు.

ఏస్థితియందున్నను బిడ్డల లీవర్ స్ప్రీన్ వ్యాధులను కుదుర్చుటకును, అటంకపరచుటకును బాలభాస్కర ఆమోఘమైన ఔషధము.

మానుశ్శిశ్నాకృరర్థ

ఆయుర్వేదాశ్రమము

మదరాసు.

కాయముకట్టులు, నీలములు వేసిదలై న
నుధురద్రవ్యాలును, నీలద్రవ్యాలున్ను.
తత్త్వమచూద్దానికి తత్త్వనవారి అందరికి
తత్త్వమందెందరు. ప్రసాదం ఇచ్చిన
కాయములూ, హారపు మట్టలు, స్నేహితులు
తత్త్వమీశారు. దగ్గర మట్టలుమాత్రం
త్రుణులు. పాటలుపాడి, పంగిరంపాడి
మీస తారాత్రితంతా వారుజాగరణేస్తా
రు. తత్త్వజ్ఞులు విందుభోజనాలు సాగు
తాండా, తాండాకి బంధువుల్ని, పరిచితుల్ని
పీటేస్తారు. విందుచేయడం అంతమఖ్యం
కాదు. రాత్రిజాగరం, వేడుకమాత్రం
మఖ్యం. తత్త్వజ్ఞమృతంబంధమైన ఈప
ర్యుల హేతువుల మఖ్యమైనపర్యుల్లో
ఉకట, మోకపడేకలలో ఈసందర్భంలో
కృష్ణవిరోధితయిన కంసున్ని కూడా పూ
జించడం విచిత్రం.

విద్రాఘుఁడు శ్రీకృష్ణజయంతి

మహానాథా! కైష్ణవసంప్రదాయం
గీత ఇక్కడ కృష్ణాదుమీపత్యావి భక్తి
ప్రకాశనం జరుపుతారు. రోజంతా
ఉపాసించుచుంటారు. ఛండినిండా జేసు
రు, ముగ్గులు పెడతారు. సాయంకాలం
కృష్ణవిగ్రహానికి పొన్నపుళుల్లో పూజచే
స్తారు. పదజూయిండితంతులుచేసి నైవే
ద్యంపెట్టి నిండుభోజనాలు సాగిస్తారు,

అంధ దేశంలో ఇది ఉట్టపండగ

[illegible]

కృష్ణాష్టమిని వాడుకలో ఉట్టినవేడుకుని అని, ఉట్టసంబరముని, ఉట్టతీరువాళ్ళ అని అనడంవుంది. కృష్ణాష్టమి శ్రీకృష్ణుని జన్మకలహంభమైనవర్యం కాబట్టి అతని చాత్యక్రీడతన ఉట్టమీది పాటుపేరుగు పెన్నదొంగిలించుటలకు అనుకరించే, జ్ఞప్తికితచ్చే ఉత్సవాలనిచేయడం ఎంత వాసముచితంగావుంది. ఉట్టసంబరానికి రెండు స్తంభాలువాటి వాటికి అడ్డంగా ఒకవాసంకడతారు. స్తంభానికి అలంకారంగా కొబ్బరిఆకులు చుడతారు, అరటి స్తంభాలు అన్నికడతారు. అడ్డవాసానికి మామిడిఆకుల తోకజాతుకట్టి, వెలగ కాయలు, పువ్వులు, పండ్లు వేలాడతీస్తారు. వాసానికి నడుముని ఒకఉట్టికట్టి దానిలో ఒకపేరుగుముంతపెడతారు. ఆ ఉట్టిపైకి క్రిందికి లాగడానికి గిలక (పుల్లి) వుంటుంది. ముంతలో పేరుగు పోస్తారు, డబ్బులు వేస్తారు. గొల్లలు కృష్ణవేషం ధరించివచ్చి ఎగిరి ఆముంతని అందుకోడానికి ప్రయత్నాలుసాగిస్తారు. ఆముంత వారికి అందకుండా ఉట్టిని గిలక (పుల్లి) పూయంతో కొందరు పైకిలాను తూ, క్రిందికిదీపుతూ వుంటారు. పైగా కొందరు స్తంభాలమొడట్లో గంగాళాలతో నీళ్లువుంతుకుని వాటిని పెరురు పిచి కారీ గొట్టాలతో పెరుగుబుడ్డి అందుకో బోయేవారిమీద కొడుతూవుంటారు. రంగు రంగుల బుక్కూడా వారిమీద కొడతారు. ఈసమయంలో కొందరు కృష్ణలీలలు పాడతారు, కృష్ణజననం, కంసువధ, దధిమధనం, రాసుక్రీడ మొదలైన వాటకప్రదర్శనాల ఏర్పాటుపూడా వుండడంకలదు. చివరకు ఎగిరి పేరుగు బుడ్డిని పగలగొట్టి పెరుగుతాగడంతో ఉత్సవం ముగుసుంది

దక్షిణాదిని ఇది లొట్టపండగ

దక్షిణాదిని కృష్ణామి రసాభాసలు
పండగగా తయారైంది. శ్రీసురవరము
ప్రతాపరెడ్డిగారు ఈసందర్భంలో ఇట్లు
వాక్యాలున్నారు. 'దక్షిణదేశమందు గొ

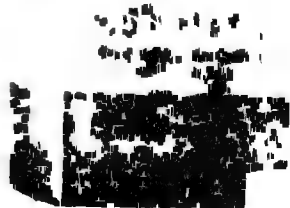
నన్ను పూజితులందు శ్రీకృష్ణజయఃపీఠానాం
 రాశ్రీకాలమందు కొందఱుభక్తులు దేవి
 తులుగా సుశక్తిరచితతాయతనములందు
 తేరి రవ్వలగా యారాశ్రీకందుకైదన
 చేయుదురట. ఈశ్రీదేవ
 నము. కాని వానిగఁ
 ప్రధానములు
 కన్న మనఁ

ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಭು - ಎರಿ ಲವಂಡಿಗ

ఈ రచికలపండిగని అంధవిశారా
తాపీ ధర్మరాజునాయుడు వి. ఏ. గ
రిల్లు వర్ణిస్తున్నారు 'పండ
వాళ్ల పండరూ తోనెలలోకిన
యా, పురస్కా
తరవాత ఆదన

గణింపితిన్ను ! ఎరిగితిని - టి దిగి
 గా పడవేస్తారు. తరవాత మగవాళ్లు ఆం
 ద్రయా ప్రవేశిస్తారు. తలా పిక్కెక్క
 రవికనుతీసి పట్టుకుంటారు. మూత్రంపిచ్చి
 టంపే— ఆరవిక ఎవరిదో ఆస్తి ఆ
 రాత్రిలంతా అమగవాడితో భోగించుతే.
 తెల్లవానితరవాత ఎవరి భర్తలదగ్గరికి
 వాళ్లు వెళ్లి సంసారంచేసుకుంటూ ఉం
 టారు. వాళ్ల పాతివ్రత్యాన్ని ఈసండుగ
 నాటివని యేమీపాడుచెయ్యరు. మీరు
 మిక్కిలి ఆపవితల్ల వాళ్ల పుణ్యం ఎక్కువ
 అవుతుంది '

உரு-உரு-உரு-உரு-உரு-உரு-உரு-உரு-உரு-உரு

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

కృష్ణాష్టమి అంతర్యాన్ని కోలుపోయి ఉట్లపండుగ, లోట్లపండుగ వంటి

గానిద్రప్రాంతాల్లో కృష్ణాష్టమి

దేశంలో గొల్లల నగరభజన,

కేంద్రంలో కంసుడికికూడా పూజ,

మద్రాస్ లో పొన్నపువ్వులతో పూజ,

ఆంధ్రదేశంలో అన్నిచోట్లా ఉట్లసంబరం,

దక్షిణదేశంలో కొన్నిచోట్లా లోట్లవేడుక.

మాలు

మనపండుగలో ప్రస్తుతవాటిలో కృష్ణాష్టమికిటి. ఇది కృష్ణుని జన్మదినోత్సవసంబంధమైనపర్వం. అగుటచే దీనిని జన్మాష్టమి అనికూడా అంటారు. కృష్ణుడు చిన్నతనంలో గోకులంలో పెరిగినాడు. అందుచేత ఈపండుగని గోకులాష్టమి అని అనడంకూడావుంది. కృష్ణాష్టమిని కృష్ణజయంతి అనికూడా అంటారు.

ఈపండుగ ఎక్కర్చుడినది ?

శ్రీకృష్ణుడు ద్వాపరయుగంతమన కుక్ష సంవత్సరంలో శ్రావణమాసమందు బహుళపక్షంలో రోహిణీనక్షత్రంలో కూడిన అష్టమినాడు అర్ధరాత్రివేళ మేనమామగండాన్ని పుట్టేడు. అతనిమేనమామ కంసుడు, కంసుడు రాక్షసాంశగలవాడు. అతడు లోకకంటకుడై చాలామంది రాజుల్ని చంపెట్టేడు. కృష్ణుడు కంసుణ్ణిచంపి అతనిచే బంధింపబడిన రాజులందరినీ విడిచిపెట్టి లోకకాంతిహార్షిడు, ఈకారణంచేత, ఇంకను కృష్ణుడు చేసిన అనేకప్రజోపకారకకృత్యాలచేత ప్రజలు కృష్ణుణ్ణి ఆరాధించడానికి ఏంచి అతని జన్మదినోత్సవం జరిపేరాన్ని ఏర్పరచాడు.

కృష్ణచరిత్ర ఎనిమిదోసంఖ్య కృష్ణచరిత్రకు ఎనిమిదోసంఖ్యకు సన్నిహితసంబంధం కనిపిస్తూవుంది. కృష్ణుడుపుట్టింది ఎనిమిదోతిథి. దశావతారాల్లో అతనిది ఎనిమిదోఅవతారం. అతడు వసుదేవుని ఎనిమిదోకొడుకు. అతనికి పట్టమహాదేవులు ఎనమండుగురు. ఇరవైయేడు నక్షత్రాలలో నాలుగోది (ఎనిమిదిలోనగం) అయిన రోహిణి అతని జన్మనక్షత్రం. ఎనిమిదివేళ గుణింపబడగా వచ్చే పదహారువేలసంఖ్యగల గోపికలకు అతడు మనోహరుడు.

మహారాష్ట్రలో కృష్ణాష్టమి

మహారాష్ట్రదేశంలో ఈపండుగ జరపబడేవిధానం గమనింపదగిందిగావుంది. కృష్ణజన్మోత్సవం దేవాలయాల్లో అర్ధరాత్రివేళ జరపబడుతుంది. హరిదాసు కృష్ణజన్మచరిత్ర గానంచేస్తాడు. పండ్రెండు గంటలుకాగా అక్కడచేసేవారు అందరూ (Gulal powder = Flour of bajri Holcus Spicatus-dyed with a decoction of red Sandal wood) రక్తచందనంతో కలిపినపొడిని, పువ్వుల్ని మీద చల్లుకుంటారు దేవాలయంలోని విగ్రహానికి పూజచేస్తారు. మతప్రవిష్టులైన హిందువులందరూ నాడు ఉప

వాసంపుంటారు. రాత్రి విగ్రహానికి లక్షల పువ్వులతో నూనె

స్తారు. భాగవతుల నృత్య గీతాల్ని చూడడానికి దేవాలయాలకి ప్రజలు తండ్రిపతండాలుగా వస్తారు. కృష్ణాష్టమి వెళ్ళిన విదవనాడుకూడా దేవాలయాల్లో గొప్పఉత్సవం జరిపిస్తారు. చాలామంది జనం వస్తారు. వేడుకముగిసినపిమ్మట అందరికీ మిరాయి మొదలైన ప్రసాదాలు పెడతారు. గొల్లకులంలో ఇదిగొప్పపండుగ. కృష్ణుడుచిన్నతనంలో గొల్లవాళ్ళ ఇంటిలో పెరిగివున్నాయెను ! గోకులాష్టమినాడు మహారాష్ట్రదేశంలో ఊరూర గొల్లవాళ్ళు భజనమంటంగా కూడి వీధుల వెంట 'గోవింది, గోపాల, నారాయణ, హరి' అనుకుంటూ భజనచేసుకుంటూ బయలుదేరుతారు. అప్పుడు నిండా పెరుగుపున్న కుండను ఒకదాన్ని వాళ్ళు ఇస్తారు. వాళ్ళు ఆపెరుగుఅంతా తింటూ మిద చల్లుకుంటారు.

మాలవ దేశంలో కృష్ణాష్టమి

మాలవదేశంలో ఈనాడు మట్టితో కంసుడివిగ్రహాన్ని, కృష్ణుడివిగ్రహాన్ని చేస్తారు. వాటికి తెల్లపూస్తారు కన్ను, ముక్కు మొదలైనవి గుర్తుతెలిపేటందుకు రంగులువాడతారు. సాయంకాల పూజాద్రివ్యాలు సేకరిస్తారు. అర్ధరాత్రివేళ హరివిజయం అమృతం అని కృష్ణజన్మఖండం చదువుతారు. పిమ్మట పై, విగ్రహానికి పూజలుచేస్తారు. కృష్ణవిగ్రహాన్ని చిన్నతొట్టిలో పడుకోబెడతారు. తొట్టి ఈపందర్బానికి చేయబడిందే అయివుంటుంది. ఆ ఉయ్యాలని ఊపుతూ జోలపాలులుపాడతారు. ఈ ఉయ్యాల ఉత్సవం అయినపిమ్మట అందరికీ ప్రసాదంఇస్తారు. ప్రసాదంలోని ప్రధానప్రధాన పంచదార, గగగసాణ, కొబ్బరి

8-8 కిటి తరువాయి]

లేదో, 'లక్ష్మీ ఎల్లావుందండి?' అంటూ విశ్వనాథం చేతులో నూట్ కేస్ తో నుంచునివున్నాడు. సీతమ్మ ఏమీమాట్లాడలేదు.

'లోపలికిరా' అనిమాత్రం అం దేమో'ముందు సీతమ్మ. వెనకవిశ్వ నాథం లక్ష్మీమంచందగ్గరికివచ్చి ధించున్నారు. సావిట్లోపడుకున్న చారి కిదేమీ తెలియదు. వారి లోకంలో వారున్నారు.

'అమ్మా! లక్ష్మీ! ఎవరోవచ్చారు చూడూ?' అంది సీతమ్మ లక్ష్మీవేపు వంగి గద్దడికతో.

'ఊ' అంటూ, లక్ష్మీ కళ్లు విప్పింది.

యువదంపుతుల కళ్లు నాలుగూ ఒళ్లుమాటు కలిశాయి లక్ష్మీ టుతిరిగి పడుకుంది. సీతమ్మ ఎంత చెప్పినా విశ్వనాథం ఆరాత్రి నిద్ర పోలేడు. మిగతా రాత్రంతా గంట కోమాటు మందూ, వొకసారి హా ర్లికూ, కూడా విశ్వనాథమే పో శాడు, లక్ష్మీకి

౪

మర్నాడు ఉదయం.

సుమారు ఏడుగంటలొత్తుంది. ఆస్పత్రిలో 'డ్యూటీకేడడంచేత, పెద్దడాక్టరు వస్తారుగదా అని లేచి వెళ్లిపోయాడు, అశిష్టైంటుడాక్టరు- 'కాలక్రమాలం తీర్చుకు ఇప్పు డే వద్దాం' అనకుని లేచివెళ్లాడు వెంకటాచార్యులు—

సీతమ్మ అల్లుడికి కాఫీకాచడం లో నిమగ్నులైవుంది. రాత్రి

రోగిస్థితి ఎల్లావుందో అనే ఆదుర్దా తో అడరాబాదరా బట్టవేసుకుని హృదయపరీక్షకు వచ్చాడు జిల్లా డాక్టరు. వచ్చేటప్పుడు కొత్తయిక్ జతను కూడా కొన్ని పట్టుకు మరీ వచ్చాడాయన.

డాక్టరు చాలా అనుభవశాలి. పెద్దవాడు కూడాను. సాంసారిక ములైన కష్టసుఖాలనెన్నింటినో ఇప్పటికి అనుభవించాడాయన.

లక్ష్మీమీద ఒకవిధమయిన పు త్రికావేమో, రామారావుగారి మీద జాలీ కలిసి రాత్రి ఆయన్ను నిద్రపోనివ్వలేదు. వస్తూనే డాక్టరు సరాసరి లక్ష్మీగదిలోకే వెళ్లాడు.

రామారావుగారు ఆయన వెన కాలే వెళ్లాడు, డాక్టరు లక్ష్మీని చూసి ఏంచెబుతాడో అనే ఆదుర్దాతో. రాత్రిసంగతులు డాక్టరు తో చెప్పడానికి ఆయనకు సావ కాశం కుదరలేదు.

ఏకాగ్రమైన ఆలోచనతో ల క్ష్మీని పరీక్షిస్తున్నాడు డాక్టరు. వొకమారు నాడీ, వొకమారు గుండెలుగా మల్లీ మల్లీ పరిశీలన చేస్తున్నాడు.

ఏమీ నిశ్చయం కుదరడంలేదు. ఏదో ఆలోచనా, ఆశ్చర్యమూ, సుదేహీమూ, ఆయనలో పనిచే స్తున్నట్టు ముఖకవళికల్ని బట్టి బోధపడుతోంది.

అంతలోకే డాక్టరుగారు వచ్చి నట్టు తెలియడంచేత ఏంచెబుతా డో అని అక్కడికివచ్చి నుంచు న్నాడు విశ్వనాథం.

'ఈ అబ్బాయి ఎవరండీ?' అని అడిగాడు అక్కడకుగా డాక్టరు

'మా అల్లుడండీ, రాత్రిపన్నె డుగంటల బండిలో వచ్చాడు. పొద్దున్న వెరిచ్చాను. అంతలో బయలుదేరివచ్చాడు.' అమ్మ రామారావుగారు, డాక్టరుచే లో స్టెతస్కోపు బల్లమీద పడి విగ్గరగా నవ్వుతూ నిలబడిన డాక్టరుచర్య విశ్వనాథానికి, రామారావుగారికీ, ఏమీ అర్థపడలేదు—

'వాట్, సార్ అమ్మాయి హార్టులో ఏమన్నా ఇంప్రూవ్ మెంట్ కనబడుతోందా' అన్నారు, రామారావుగారు.

'వారంరోజులనుంచీ జబ్బులకు మేమిటో అంతవొరక్క సకల ఆ వధపడుతున్నాను. రాత్రిపన్నె ఖానన్నమాటేగాని మనస్సు యిక్కడేవుంది. ఇట్టేవచ్చేమానే జబ్బేలేదు, నాడి దృఢమైనా, హార్టు సాఫీగాను వున్నాయి. ఒళ్లనీరసం తప్పితే ఇంకేమీ దోహదం కనబడదు. ఏమిటా! ఇదీ అనుకుంటూ లే, మీరీమాట్లాడవద్దు. అంట్లానే డాక్టరు విశ్వనాథంవేళి తిరిగి 'మారామారావుగారు, వాళ్లమ్మాయిజబ్బుకి కావలసి డాక్టర్ని ఇంట్లోనేపట్టుకుని మమ్మల్ని ఖం గారెత్తించేశారు. వారంరోజులలో లక్ష్మీకి సంపూర్ణారోగ్యం కలుగు తుందని నమ్ముతున్నాను, గుడ్ మార్నింగ్' అంటూ వెళ్లిపోయాడు. కొత్త ఇంజక్షన్లు వాడలేదో!

నత్తగుల్ల పేగులోనే మంచిముత్యం పుడుతుంది. బురదలోంచే కమలంపుట్టు కొస్తుంది. అట్లాగే పేడుగులోకూడా ఒక్కొక్కప్పుడు మంచివుంటుంది. అదే తంతుగా వ్యసనాలలోకూడా మంచివుంటుంది. మంచినిగర్భితంచేసుకున్న వ్యగ్ర న్నాల్లో ముక్కుపొడిపీల్చడం అనేవ్యసనం అగ్రతాంబూలం పొందతగింది.

భక్తునికి జన్మరాహిత్యాన్నికలిగించే విష్ణుపాదాలకు ఏపెట్టెలు బెడలులేవు గాని యిహలోకంలోనే ముక్తినిచ్చేది గనుక ముక్కుపొడిని బహుజాగ్రత్తగా మందరజైన దంతంపెట్టెలోను, కొమ్ము పెట్టెలోను, బంగారంలో పొన్నుగట్టిన మోరేడుబుర్రలలోను, వెండితొడిగట్టిన చెన్నుదిగి కొబ్బరిబుర్రలలోను, అమృత్యు విబూదిబుర్రలంటి కాయలలోను (ఆవ బకాయలు)ఏదీ లేకపోతే మోదుపాకుల లోను భద్రంచేస్తారు భక్తులు. జీవంతో వుండగానే ముక్తినిచ్చే పొడివిషయంలో బాగా భద్రంపహించడం సహజవిషయమే.

జన్మరాహిత్యంచేసి ముక్తినిపొందచేసే శంకరాచారిమతం, సాతానిమతం, సాహేబుమతం, క్రైస్తవమతం యింకా ఎన్నోరకాల మతాలున్నట్లే ముక్తినిచ్చే ముక్కుపొడిమతాలుకూడా అనేకం ఉన్నాయి. ఆమరాధిపతులు అరవలైనా ఆంధ్రులశ్రేణులు వాటియందే జేరతారు.

అఫీసర్లుముక్కుపొడి, వన్ ముఖం ముక్కుపొడి, రాజన్ నశ్యం, అంబాళ నశ్యం యింకా అనేకశ్రేణులున్నాయి. ఈమతాలన్నిటిలోనూ అరవప్రాబల్యం హెచ్చు. ఆవెధవ అరవగోల నాకర్థమై ఏడవదు మీకురెపుదామంటే,కాని వాటి యోగ్యతాయోగ్యాలు వివరంగా కావాలంటే సామాన్యకారు సరయ్యకు వెంటనే వ్రాయండి.

శివభక్తులు, విష్ణుభక్తులు, మహమ్మదు భక్తులు, క్రైస్తవభక్తులు, వారివారికి తగిన ఘోషగా పూజలుచేసి ఎట్లు ముక్తి

ముక్కుపొడుం పీలుస్తే

పొందుతారో, ముక్కుపొడి ఆరాధకులు కూడా సమయాసమయాలనుబట్టి తగిన విధంగా ఆరాధించి అట్లాగే ముక్తిపొందుతారు.

అయితే వెధవకుక్కపాగాకు, మిరప కాయ ముచికలుమాడ్చి తయారుచేసిన మదరాసుముక్కుపొడులు-- తాతయ్యలు మెత్తనిసున్నంవేసి చేసిన లంకాకుపొడులు ఎట్లా ముక్తినిస్తవని వతిమూర్తులు కొంతమంది ప్రశ్నింపవచ్చు. అప్రశ్నకు సమాధానం చాలాసులభం. దేవుడు లేడనేవాళ్ళకు దేవునిచూపించుట ఎంత సులభమో యిదిఅంతే.

విష్ణుపాదంలో పవిత్రగంగా బయలుదేరి శివునినెత్తినపడినది. తరువాత ఆర్యావర్తమువ మనలనందరినీ పవిత్రంచేస్తోంది. అట్లాగే ముక్కుపొడి తాతయ్యల నాశికారంధ్రములగుండాపోయి బ్రహ్మకపాలమును బ్రద్దలగొట్టి తిరిగి గిర్రున వైచిత్ర్యోసహా ప్రక్కనున్న ఏతుచ్చునిమీద నోపడి అతణ్ణి పవిత్రంచేస్తుంది.

గంగమ్మ నెత్తినఎక్కినతరువాతనే శివుడు ముష్టివాడైనాడోఏమోగాని, ముక్కుపొడిపీల్చి నెత్తికిఎక్కించుకునే భక్తులు తప్పకుండా ఎంతగొప్పవారైనా భిక్షకుబయలుదేరతారు. కొత్తవాడిచేతులోఅయినాసరే పొడుంకాయవుంటే ప్రక్కవాడు తప్పకుండా సంబంధం కలుపుతాడు. 'తాతగారూ! ఒక్కపొడుంబట్టు' అంటూ, సిగ్గుబిడియాలను చితగొట్టేపొడి ఎంతఘనమైనదో! డబ్బుదనకొలుయిచ్చినా ఎదుటివారికృతజ్ఞత సంపాదించలేము. కాని ఒక్కచిటికెడు పొడియిస్తేచాలు ఆజన్మాంతం ఆత్మబంధువే! అందులో వరీదాతఅయితే కాయే చేతిలోపెడతాడు. కాయదొరికింతర్వాతి ముక్తిఫలం దొరకడం ఎంతనేపు?

పొడుంబుర్ర రొంటినిదోపి భద్రుడు

ఒక్కచిటికెడు పొడియిస్తే చాలు

కాశ్యపుని

కాలువా గమ్మతుగానేనీకవనంచెప్పటానికి సిద్ధమై ముక్కుపెగలని కాన్పులకు పొడుంప్రభావం తెలుస్తుంది. గతేం ద్రుడు 'నీవేతప్ప హితపరం బెరుగ--' అనేటప్పటికి చేతిలోఏమీలేకందానే పరుగెత్తుకువచ్చిన శ్రీమన్ నారాయణుని లాగు ముక్కుపెగలక సభాభవనంలో ఉక్కిరిబిక్కిరయ్యే ఘనాపాటీలు ముక్కుపొడికి నమస్కరించి చిటికెడు తీసి నాశికారంధ్రాలనిండా మరి గ్రుడ్డెరజేసి గుటకలుమ్రుంగుతూ కాలం కొంత తోస్తారు-- అసమయంలో అది ముక్తి ఇకాదా?

కవేళ కొత్తవాడై మామూలు మోతాదుకన్న ఎక్కువైతే ఘట్టిగా రెండు తుమ్ములు తుమ్ముతాడు. దానితో సభాభవనంలోనికి చక్రాయుధం వచ్చినట్లు అవలంబలు, తుమ్ములువచ్చి ప్రతిధ్వనిస్తాయి. ఇంకా దానిప్రభావం యెన్నాలంటే అలాటి ఘట్టాలలో అవస్థపడిన మావెంకటకాశ్రీ వడగండి.

ప్రతిస్కూల్లోను, కాలేజీలోను ముక్తిదాయకమైన తారకమంత్రంలాంటి పొడుం తెలుగుమాట్లరసామ్మని చెప్పాలి. శృంగారరఘుట్టాలు వర్ణించవలసివస్తే అక్లాసులో శృంగారవతులవరైనా వుంటే తప్పకుండా పొడుంపట్టు బిగించక మానడం. కుర్రకుంకలు అక్కరలేని అర్థాలుకూడా అడుగుతారు ఆశీంతుప్పడు. బక్కయెద్దుకు ములకాఅర్థ వతుగా మొద్దుబారిపోయిన విద్యార్థుల బుద్ధిని రేపటానికి ముక్కుపొడుం చాల ఉపయోగకారి. కానీ ఓపికలేని యెత్తు నెంత

న తగ్గుల పేగులోనే మంచుముత్యం పుడుతుంది. ఋరదలోంచే కమలంపుట్టు కొస్తుంది. అట్లాగే పేడుగులోకూడా ఒక్కొక్కప్పుడు మంచుపుంటుంది. అదే తంతుగా వ్యసనాలలోకూడా మంచువుంటుంది. మంచునిగర్భితంచేసుకున్న వ్యసనాల్లో ముక్కుపొడిపీల్చడం అనేవ్యసనం అగ్రతాంబూలం పొందతగింది.

భక్తులికి జన్మరాహిత్యాన్నికలిగించే విష్ణుపాదాలకు ఏపెట్టెలు బేడలులేవు గాని యిహలోకంలోనే ముక్కినిచ్చేది గమక ముక్కుపొడిని బహుభాగ్రతగా ముందరమైన దంతంపెట్టెలోను, కొమ్ము పెట్టెలోను, బంగారంలో పొన్నుగట్టిన మారేడుబుర్రలలోను, వెండిలోడిగట్టిన చెన్నుడిగొబ్బరిబుర్రలలోను, అమృత్యు వీబూదిబుర్రలాంటి కాయలలోను (ఆవ బకాయలు)ఏదీ లేకపోతే మోదుపాకుల లోను భద్రంచేస్తారు భక్తులు. జీవంతో వుండగానే ముక్కినిచ్చే పొడివిషయంలో బాగా భద్రంపహించడం సహజవిషయమే.

జన్మరాహిత్యంచేసి ముక్కినిపొందచేసే శంకరాచారిమతం, సాతానిమతం, సాహేబుమతం, క్రైస్తవమతం యింకా ఎన్నోరకాల మతాలున్నట్లే ముక్కినిచ్చే ముక్కుపొడిమతాలుకూడా అనేకం ఉన్నాయి. ఆమరాధిపతులు అరవలైనా ఆంధ్రులశ్మేకులు వాటియందే జేరతారు.

అఫీసర్సుముక్కుపొడి, వన్ముఖం ముక్కుపొడి, రాజన్వశ్యం, అంబాళ నశ్యం యింకా అనేకశ్మేకులున్నాయి. ఈమరాలన్నిటిలోనూ అరవప్రాబల్యం హెచ్చు. ఆవెధవ అరవగోల నాకర్థమై ఏడవదు మీకు చెప్పుదామంటే.కాని వాటి యోగ్యతాయోగ్యాలు వివరంగా కావాలంటే సాహుకారు సరయ్యకు వెంటనే వ్రాయండి.

శివభక్తులు, విష్ణుభక్తులు, మహమ్మదు భక్తులు, క్రైస్తవభక్తులు, వారివారికి తగిన ఫక్కిగా పూజలుచేసి ఎట్లు ముక్కి

పొందుతారో, ముక్కుపొడి ఆరాధకులు కూడా సమయాసమయాలనుబట్టి తగిన విధంగా ఆరాధించి అట్లాగే ముక్కిపొందుతారు.

అయితే వెధవమక్కుపొగాకు, మిరప కాయ ముచికలుమాడ్చి తయారుచేసిన మదరాసుముక్కుపొడులు-- తాతయ్యలు పెత్తనినున్నవేసి చేసిన లంకాకుపొడులు ఎట్లా ముక్కినిప్రవని వతిమూర్తులు కొంతమంది ప్రశ్నింపవచ్చు. అప్రశ్నకు సమాధానం చాలాసులభం. దేవుడు లేడనేవాళ్ళకు దేవునిమాపించుట ఎంత సులభమో యిదిఅంతే.

విష్ణుపాదంలో పవిత్రగంగా బయలుదేరి శివునినెల్లినపడినది. తరువాత ఆర్యావర్తమున మనలనందరినీ పవిత్రంచేస్తోంది. అట్లాగే ముక్కుపొడి తాతయ్యల నాశికారంధ్రములగుండాపోయి బ్రహ్మకపాలమును బ్రద్దలగొట్టి తిరిగి గిర్రున శ్లేష్మంతోసహా ప్రక్కనున్న పేతుచ్చునిమీద నోపడి అతణ్ణి పవిత్రంచేస్తుంది.

గంగమృతెల్లినఎక్కినతరువాతనే శివుడు ముష్టివాడైనాడోఏమోగాని, ముక్కుపొడిపీల్చి నెల్లికిఎక్కించుకునే భక్తులు తప్పకుండా ఎంతగాప్పవారైనా భిక్షుకుబయలుదేరతారు. కొత్తవాడిచేతులోఅయినాసరే పొడుంకాయవుంటే ప్రక్కవాడు తప్పకుండా సంబంధం కలుపుతాడు. 'తాతగారూ! ఒక్కపొడుంటు' అంటూ, సిగ్గుబిడియాలను చితగకొట్టేపొడి ఎంతఘనమైనదో! డబ్బుదనకొలుయించినా ఎరుటివారికృతజ్ఞత సంపాదించలేము. కాని ఒక్కచిటికెడు పొడియిస్తేచాలు ఆజన్మాంతం ఆత్మబంధువే! అందులో వరీదాతఅయితే కాదు చేతిలోపెడతాడు. కాయవారికింతర్వాతి ముక్తిఫలం దొరకడం ఎంతనేపు?

పొడుంబుర్ర రొంటినిదోపి ఖద్దరు

ముక్కుపొడుం పీలుస్తే

ఒక్కచిటికెడు పొడియిస్తే చాలు

కాశ్యపుని

కాలువా గమ్యతుగావేసి కవనంచెప్పటానికి సిద్ధమై ముక్కుపెగలని కాస్తులకు పొడుంప్రభావం తెలుస్తుంది. గజేంద్రుడు 'సీవేతస్స హితపరం బెరుగ--' అనేటప్పటికి చేతిలోఏమిలేకందానే పరుగెత్తుకువచ్చిన శ్రీమన్ నారాయణుని లాగు ముక్కుపెగలక సభాభవనంలో ఉక్కిరిబిక్కిరయ్యే ఘనాపాటీలు ముక్కుపొడికి నమస్కరించి చిటికెడు తీసి నాశికారంధ్రాలనిండా మరి గ్రుడ్డెర్రజేసి గుటకలుమ్రుంగతూ కాలం కొంత తోస్తారు-- ఆసమయంలో అది ముక్కినిచ్చేదికాదా?

ఒకవేళ కొత్తవాడై మామూలు మోతాదుకన్న ఎక్కువైతే ఘట్టిగా రెండు తుమ్ములు తుమ్ముతాడు. దానితో సభాభవనంలోనికి చక్రాయుధం వచ్చినట్లు ఆవలింతలు, తుమ్ములువచ్చి ప్రతిధ్వనిస్తాయి. ఇంకా దానిప్రభావం యెన్నాలంటే ఆలాటి ఘట్టాలలో అవసరపడిన మావెంకటకాశ్రీ నడగండి.

ప్రతిస్కూల్లోను, కాలేజీలోను ముక్తిదాయకమైన తారకమంత్రంంటు పొడుం తెలుగుమాచ్చరసామ్మని చెప్పాలి. శృంగారరఘట్టాలు వర్ణించవలసినస్త్రీ ఆక్రాసులో శృంగారవతులెవరైనా వుంటే తప్పకుండా పొడుంపట్టు బిగించక మానడం. మర్రకుంకలు అక్కరలేని అరాలుకూడా అడుగుతారు ఆహింటప్పడు. ఒక్కయెద్దుకు మలకాఅక్కర వతుగా మొద్దుబారిపోయిన విద్యార్థుల బుద్ధిని రేపటానికి ముక్కుపొడుం చాల ఉపయోగకారి. కానీ ఓపికలేని యెడ్డు నెంత

కొ-క కేటి కరువాయి]

లేదో 'లక్ష్మీ ఎల్లావుందండి?' అంటూ విశ్వనాథం చేతులో సూట్ కేస్ తో నుంచునివున్నాడు. సీతమ్మ ఏమీ మాట్లాడలేదు.

'లోపలికిరా' అనిమాత్రం అం దేమో! ముందు సీతమ్మ వెనకవిశ్వ నాథం లక్ష్మీమంచందగ్గరికివచ్చి నుంచున్నారు. సావిట్రి పడుకున్న వారి కిదేమీ తెలియదు. వారి లోకంలో వారున్నారు.

'అమ్మా! లక్ష్మీ! ఎవరోవచ్చారు చూడూ?' అంది సీతమ్మ లక్ష్మీవేపు వంగి గద్దదికతో!

'ఉ' అంటూ, లక్ష్మీ కళ్లు విప్పింది.

యువదంపుతుల కళ్లు నాలుగూ ఒళ్లుమాటు కలిశాయి లక్ష్మీ అటుతిరిగి పడుకుంది. సీతమ్మ ఎంత చెప్పినా విశ్వనాథం ఆరాత్రి నిద్ర పోలేదు. మిగతా రాత్రంతా గంట కోమాటు మందూ, వొకసారి హా ర్లిక్కు, కూడా విశ్వనాథమే పో శాడు, లక్ష్మీకి

౪

మర్నాడు ఉదయం.

సుమారు ఏడుగంటతాతుంది. ఆస్పత్రిలో డ్యూటీకేడడంచేత, పెద్దడాక్టరు వస్తారుగదా అని లేచి వెళ్లిపోయాడు, అశిప్రేంటుడాక్టరు- 'కాలక్యత్యాలు తీర్చుకు ఇప్పు డే వద్దాం' అనుకుని లేచివెళ్లాడు వెంకటాచార్యులు—

సీతమ్మ అల్లుడికి కాఫీకాచడం లో నిమగ్నులై వుంది. రాత్రి

కోగిస్టిసి ఎల్లావుందండి అనే ఆదుర్దా తో ఆదరాబాదరా బట్టవేసుకుని హృదయపరీక్షకు వచ్చాడు జిల్లా డాక్టరు. వచ్చేటప్పుడు కొత్తయిం జక్షులు కూడా కొన్ని పట్టుకు మరీ వచ్చాడాయన.

డాక్టరు చాలా అనుభవశాలి. పెద్దవాడు కూడాను. సాంసారిక ములైన కష్టసుఖాలనెన్నింటినో ఇప్పటికీ అనుభవించాడాయన.

లక్ష్మీమీద ఒకవిధమయిన పు త్రికావేమూ, రామారావుగారి మీద జాలీ కలిసి రాత్రి ఆయన్ను నిద్రపోనివ్వలేదు. వస్తూనే డాక్టరు సరాసరి లక్ష్మీగదిలోకే వెళ్లాడు.

రామారావుగారు ఆయన వెన కాలే వెళ్లాడు, డాక్టరు లక్ష్మీని చూసి ఏంచెబుతాడో అనే ఆదుర్దాతో. రాత్రిసంగతులు డాక్టరు తో చెప్పడానికి ఆయనకు సావ కాశం కుదరలేదు.

ఏకాగ్రమైన ఆలోచనతో ల క్ష్మీని పరీక్షిస్తున్నాడు డాక్టరు. వొకమారు నాడీ, వొకమారు గుండెలుగా మల్లీ మల్లీ పరిశీలన చేస్తున్నాడు.

ఏమీ నిశ్చయం కుదరడంలేదు. ఏదో ఆలోచనా, ఆశ్చర్యమూ, సందేహమూ, ఆయనలో పనిచేస్తున్నట్టు ముఖకవళికల్ని బట్టి బోధపడుతోంది.

అంతలోకే డాక్టరుగారు వచ్చి నట్టు తెలియడంచేత ఏంచెబుతా డో అని అక్కడికివచ్చి నుంచు న్నాడు విశ్వనాథం.

'ఈ అబ్బాయి ఎవరండీ?' అని అడిగాడు అక్కడే ఉన్న డాక్టరు.

'మా అల్లుడిని, రాత్రిపన్నెం డుగంటల బండిలో వచ్చాడు. పొద్దున్న వెలిచ్చాను. అల్లుడినే బయలుదేరి వచ్చాడు.' అన్నాడు రామారావుగారు. డాక్టరుచేతు లో టైలెన్ కోపు బల్లమీద పడేసి బిగ్గరగా నవ్వుతూ నిలబడిన డాక్టరువర్య విశ్వనాథానికి, రామా రావుగారికీ, ఏమీ బోధపడడం లేదు—

- 'వాట్, సార్ అమ్మాయి వా డ్డులో ఏమన్నా ఇంప్రూవ్ మెంట్ కనబడుతోందా' అన్నారు, రా మాారావుగారు.

'వారంరోజులనుంచీ జబ్బులక్షణ మేమిటో అంతవారక్క సకల ఆ వస్థపడుతున్నాను. రాత్రి అల్లుడిని తీసుకువచ్చాను. పొద్దున్నానన్నమాటేగాని మనస్సులో యిక్కడేవుంది. ఇట్టేవచ్చేమాస్తే జబ్బేలేదు. బాడి దృఢంగాను, హాస్య సాఫీగాను వున్నాయి. ఒళ్లునీరసం తప్పితే ఇంకేమీ దోషం కనపడ దు. ఏమిటా! ఇద్దీ అనుకుంటూ ఉంటే, మీరీమూట చెప్పారే. అని అంటూనే డాక్టరు విశ్వనాథంవేపు తిరిగి 'మారామా రావుగారు, వాళ్లమ్మాయిజబ్బుకి కావలసి డాక్టర్ని ఇంట్లోనేపట్టుకుని మమ్మల్ని ఖం గారెత్తించేశారు. వారంరోజులలో లక్ష్మీకి సంపూర్ణారోగ్యం కలుగు తుందని నమ్ముతున్నాను. గుడ్ మా ర్నింగ్' అంటూ వెళ్లిపోయాడు.

కొత్త ఇంజక్షన్లు వాడలేదే!

ముక్తి కలిగితిరుతుంది

అజ్ఞాతం ఆతడు ఆత్మబంధువే.

హాస్య వ్యాసం

పొడిచినా తోక పూపడంతప్ప అగును ముందుకు వేరుదు. అదేపనిగా పొడుస్తే మొద్దబారి పడుకుంటుంది. ఆముల్లపొటు కన్నా ఘాటుగా పనిచేసేది ముక్కు పొడి. అందుకే అగలు సరుకు లేకపోయినా తెలుగులో పిల్లలకు మార్కులు పూర్తిగా కోసేయదు. నేర్చుకొన్న మా ప్తరు ఘాటైన పొడిని ఆరాధిస్తారు.

పొడుంయొక్క ప్రభావం తెలుసు కొన్న ప్రముఖులు- రెండో పెళ్ళి చేసుకున్న కొందరు తాతయ్యలు- చిన్న భార్యలలో చిక్కలు పడలేక దానిని కొలుస్తారు.

కొత్తగిత్తను బండికడిలే గంతులేని నట్లు కొత్తలో పొడుంభక్తులయ్యే వారందరూ గంతులేస్తారు. అది ముక్తిసంబంధమైన ఆవేశం. తాతాచారిగారి ముద్ర పొందేటప్పుడు యెంత హాయిగా వుంటుందో ముక్కు పొడి తొలిపట్టు పీల్చిస్తే అంత హాయిని కలిగిస్తుంది. కళ్లు సీళ్ళ పర్యంతం అవుతుంది. ముక్కు పొడి భక్తుల ముక్కుయొక్క అహం అనగా శక్తి కుంటుపడిపోతుంది. అందుతో అది మంచిచెడ్డలకు అతీతమై ఏ ఏపులోనైనా వీరవిహారం సలపగలుగుతుంది. కనుక ముక్కు పొడుం పీల్చేవాడు వాసన అనే నరకానికి అతీతుడై ముక్తిపొందుతాడు.

కథ తెలియకండా గజ్జెకట్టి గంతులేని హరిదాసులకు ఓపికలేని నటనటిబృందాలకు, పడవ పెళ్ళాల ముసలి మొగుళ్ళకు—ఆకంపుతో భార్యలుపతే బాధ కేంరెండి, అడవికడిద కదా మొగవాని

దృష్టిలో—ధనంపాతులేని రాత్రిళ్లు నిద్రాదీవతకు లొంగిపోతామేమోనని భీతిచెందేవారికి ముక్కు పొడి తప్పకుండా ముక్తినిస్తుంది. అవస్తాభేదం కలిగించటమేకదా ముక్తి అంటే!

ట్రాములలోను, రైళ్లలోను, బస్సులలోను నిద్రపోయే ప్రముఖులకు, ప్రక్కను కూర్చున్న ఏదేవుడైనా ముక్కు పొడి కొంత గాలిలో వదలితేనే ముక్తి లేకపోతే టికెట్టు ఓప్పుకొనే సలం దాటి పోయి కండ్లక్రయతో గుంజలాడక తప్పదు. ఇట్టి ఇవాలోక సంబంధమైన నుంజలాటలు లేకుండా ముక్తినిచ్చేది ముక్కు పొడి.

ముక్కు పొడి సీవమెందని తోసేస్తారేమో. చూడండి బస్సులోను, ట్రాములోను, రైళ్లలోను చుట్టలు కార్చుకూడదని అక్షరరూపంలో వుండిగాని పొడుం పీల్చుకూడదని వుండా! యెంచేక! దానిని పెద్దపెద్దవారే ఆరాధిస్తారు గనుక, జడ్జీలు మెత్తని కుర్చీలో చుట్టని పంకాక్రింద కూర్చుని నిద్రాదీవతకు లోనై కేసు విసి విసక తీర్పులు చెప్పకుండా, కండ్లను మూసుకొనివ్యక్తండా, నరాలను చురుకుచేసి కంట్లో వల్లివరై పనిచేసి వారి గౌరవం కాపాడి ముక్తినిచ్చేది ముక్కు పొడి అగుట అందరికీ తెలిసిన విషయమే. జడ్జీల ముక్తికే ఇది కారణం అవుతుందన్నప్పుడు వాళ్ళమందే చేతులుకట్టుకు నిలుచుని వాగే పీడ్లర్లకు కూడా ఇదే ముక్తిదేవత అని వేరే పేర్కొనవక్కరలేదు.

ముక్కు పొడి తన భక్తుల్ని అసహ్యించుకోవడం అనే మహాపాతకానికి దూరమైనవారిగా చేస్తుంది. కల్లుత్రాగేవాళ్ళు కూడా ఒకడు త్రాగిన మంత్రతో యింకోడు త్రాగడు. అసహ్యించుకుంటాడు. ముక్కు పొడి భక్తులికి ఇట్టి అసహ్యలు

లేవు. చీసెట్టే యెన్నోసారు తాకి భావనచేసిన, బంగారుపొన్నువే! మారేడికాయ చూస్తే చాలు భాగనములు కావడానికి చేయిబాపుతా! పొడుంకాయ కనిపిస్తే చాలు బెక్కు ముక్కి ఈగలు ముసిరినట్లు మనుషులు మూగుతారు. ముక్తినిచ్చే వస్తువు! పిస్తే జనం యెట్లా మూగకుండా టటారుకీ—

కేన్యాసర్లకు అది బైరాగ్ని చిటికీ! పనిచేస్తూ, ముక్తినిస్తుంది అంటే అయోక్తి కానేరదు. శివుడు పిసరంత? లకూటవిమెన్ని మింగి గొంతుకోనేట్టుకున్నాడు. కాని పొడుంభక్తులు తలలాదిగా పొడుముచు ముక్కుతో పిల్చి గుడెలనిండా నిలవచేసుకుంటున్నాడే! బట్టి ఆ అదిబైరాగిక్తిని వీరు ఘనం చేస్తావి.

ఇక ముక్కు పొడి కొన్నికొన్ని సూర్యాలలో సంపారంలోని మర్యాదా డా రక్షిస్తుంది. కాఫీపొడికి బదులు వాడబడి సంసారలమర్యాదల్ని ముక్కు పొడి కాపాడిన ఘట్టాలు చాలాన్నాయి.

ముక్కుడి యింట్లోవుంటే కాఫీపొడిని క్లిష్ట సమయాలలో అవసరాని అడ్డుపడి ఆక్కరకొస్తుంది. అవసరాని అడ్డుపడి ఆక్కరతీర్చేది ముక్తిమదామేగా.

మానవజీవితంలో కలిగే కొన్ని క్లిష్ట ఘట్టాలనుండి భక్తుల్ని రక్షించే యాత్ర సనం ఆరాధింపలేగ్గది, అవలంబింపలేగ్గది చుట్టతాగేవారి కన్నా, శిగరెట్టుతాగేవారికన్నా ముక్కు పొడుం భక్తులికి గౌరవం అధికంకొబట్టిన్నీ- ముక్కు పొడుం భక్తులు అదిభిక్షువు ఆపారయకాన్ని కూడా అపహరింపగల ఆపూర్వభిక్షువులు కొబట్టిన్నీ దేశంమీద ప్రతిఒక్క ప్రాణి ముక్కు పొడుం భక్తులు కావాలని అందుమూలాన్ని ముక్తులుకావాలని కోరుతూన్నాను.

౪-౪ పుట తరువాయి

కాబట్టే ప్రధాని ఏనాడో వదిలేసిన స్ట్రీడర్ మళ్ళీ ప్రారంభించి వారితరపున వకాల్తీ పుచ్చుకున్నారు.

మంచి అందమైన చెట్టుమీద కూడా ఎండటాకులు వుంటాయి. ఆ ఆకుల్ని రాల్చేయమని మీరు నన్ను అడగకూడదు. వచ్చే ఆకు రాలుకాలేంలా అవేరాలిపోతాయి. జీవితం మంచిచెడ్డల ధప్పళం. మనలో చాలామీదా కొద్దో గొప్పో వేదాంతి కావాలి. — అసంతృప్తం.

వేదాంతిని వేపకాయంతో విభూతి రాసుకుని ఆకురాలు కాలంవచ్చేవరకు ఆకాశంవేపు చూస్తూవుండాలి. ఈలోపుగా ఇతడే రాలిపోతే.

బాపల ఇళ్లల్లో మాంసం మీకు కనిపించనట్లుగానే హిందూ దేశంలో లంచగొండితనం కనిపించకుండా వుండాలి. — బళ్లారి ఉ.

వర్ణాంతరవివాహాలు వచ్చిన తీరవాతకూడా బ్రాహ్మణ ఇళ్లలో మాంసం దొరకటంలేదనడం ఒప్పుతుందా? ఇంతకీ మంగుళూరు, బెంగళ బ్రాహ్మణమత్యైభుక్కులు. సుతస్యలవి మాంసంకాదా?

ప్రోలీసుస్టేషన్లు మనరాగరికతకు ధర్మామీటల్లు. ప్రోలీసుస్టేషన్లు విస్తరించి వుండడం మంచిదికాదు.

— కడప ఉపన్యాసం.

పోనీ ధర్మామీటల్లేనా విస్తరించి వుండవచ్చు?

ఇండియన్ మెడికల్ కౌన్సిల్ బయటి సంస్థ. అది చెప్పినంతా మీ మెడికల్ కాలేజీకి చేయలేము.

— విశాఖపట్టణం ఉపన్యాసం. బయటివాళ్లకు బాగుపడమని చెప్పడానికి కూడా అధికారంలేదా? నేనీ సరిపాలన వదలిపెట్టిపోవచ్చు. ఇదంటే నా కిష్టంలేదు.

— కడప ఉపన్యాసం.

మొదటినుంచీ ఆచార్యులవారు ఇట్లా అంటూనే వున్నారు

ఇంగ్లాండుకు రాయబారం వెళ్లడమే కనుక ఒప్పుకోబడే పక్షంలో, మొత్తరపున రాయబారం వెళ్లేవారిలో నేను కావాలిస్తే అగ్రగణ్యుణ్ణి జైతాను. — బందరు ఉ. సంతోషం. కాని అసలు వార్ధాదేముడు వరం ఇవ్వలేదుగా.

తైలుగు చాలా మృదుమధురమైనభాష. అది మా అరవచెవులకెంతో వినసాంపుగా వుంటుంది.

— ఏలూరు ఉపన్యాసం.

ఈమాధుర్యం తెలుసుకోడానికే ఆచార్యులవారు తమ తలిదండ్రులు మాట్లాడిన, తమను ఎత్తుకొనిన దాది మాట్లాడిన తెనుగును మరిచి తమిళాన్ని చేపట్టారు.

వేముచేనే మంచి చెడ్డలగురించి ఇప్పుడు మీరు ఎంతమాత్రం విమర్శించరాదు. మేమీ కార్యభారం మరి ఒకరినెత్తిని పెట్టినతరువాత అప్పుడు మామంచి చెడ్డల్ని విమర్శింపుడు. — ఏలూరు ఉ.

ఇట్టికోరిక మరి యేప్రజాప్రభుత్వపు ప్రధాని ఐనా కోరిన నిదర్శనాలు చరిత్రకు తెలిసివున్నాయా?

కూరలో ఆవపిండివేస్తే ఆకూరరుచిచెడదు. పైగా అది ఎక్కువ

రుచిగా వుంటుంది. అదేప్రకారం హిందీవల్ల మాతృభాష అభివృద్ధి జౌతుంది. — కడప ఉపన్యాసం.

ఆవపెట్టిన కూరకు రుచి సాచ్చడం నిజమేకాని ఆకూరనుఅన్నప్రాళననాడే పిల్లలకు పెడితే ఏమాతుంది? చిన్నతనంలోనే హిందీని విద్యాయులనెత్తిని రుద్దితే—ఎట్లా?

నేను ప్రధానమంత్రిననేసంగతి బాగా మగవాళ్ళకన్న ఆడవాళ్ళకే తెలుసును. — కడప ఉపన్యాసం.

కారణం ఆడవాళ్లు విశేషవిద్యావంతులు కాకపోవడమే ఐవుండాలి.

పూర్వకాలమున నబాబులు పెక్కుమందిని వివాహమాడెడివారు. ఆనబాబులు ప్రతిభార్యను తృప్తిచెందించలేకుండిరి. ఆలాగునే మంత్రులును ప్రజలనందరిని తృప్తిపరుపజాలరు. — కర్నూలు ఉప.

పోనీ ఈవిషయంలోనేనా కాంగ్రెసుమంత్రులు నబాబులు ఐనందుకూ, వారికి నబాబుదర్జావచ్చినందుకూ సంతోషించాలి.

వానదేవుడే కొన్నిచోట్ల ఎక్కువగా, కొన్నిచోట్ల తక్కువగా కురిపిస్తాడు. ఒకజిల్లాకు ఎక్కువద్రవ్యం ఖర్చుపెట్టబడిందనీ, ఒకజిల్లాకు తక్కువద్రవ్యం ఖర్చుపెట్టబడిందనీ మీరు అసూయపడకూడదు. సహనగుణం దేశాభివృద్ధికి అత్యవసరం. — కర్నూలు ఉపన్యాసం.

దేశాభివృద్ధికి అత్యవసరమైన ఈసహనగుణాన్ని తేలుగుజిల్లాలు పడకొందూ ముఖ్యంగానూ, ముందుగానూ నేర్చుకోవాలి.